

14de Aarg.

1883.

26de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

30te November. — 22de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“

et Tidskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aar i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behøve at melde sig snarest muligt.

Adresse: R. Thronsdjen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mands Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Real Estate for Sale. I have for Sale Town property and improved Farms and can suit almost any kind of wants in this line. The said property is situated in and around the City of Decorah, Winnesheik Co., Iowa. Prices low and terms to suit purchaser.

Apply to
(13 t. f.)

E. P. Johnson,
Office in Adams Block, Decorah, Iowa.

F. J. O. Gremm

fælger

**Pianoer, Orgler, Violin-Streng, Sy-Maskiner,
Olie, Naale etc.**

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i C. B. Shepards Juveler-Butik, en Dør Syd for Leonards Bog-Store ligeoverfor Postofficeet
1 h

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

14de Aarg.

30te November 1883.

22de Hefte.

Helena's Familie.

(En Fortælling om Rom i det første Aarhundrede.)

(Fortsættelse.)

XXX.

Marthyren.

Paa denne Tid, da de Kristne i Rom saaledes begyndte at aande frit igjen og med nogen Grad af Sikkerhed kunde vende tilbage til sine forrige Kaldsgjeringer, blev den lille Menighed fyldt med Glæde ved en Begivenhed, som for den var af stor Betydning, og det var Apostelen Paulus's Komme til Rom. Med ham fulgte Philo, der havde ledsaget ham overalt paa hans Reiser og nu syntes blegere og svagere, men tiltrods derfor ivrigere og mere energisk end nogensinde.

Midt under den Lettelse, de Kristne følte fra det Tryk, der havde knuget dem, havde de dog endnu Bevidsthed om, at de vare i Fare, og de forstode, at denne Fare rimeligvis især truede de mere fremragende blandt dem, og da fremfor Alle Paulus. Derfor bad de ham indstændig at søge at beskytte sit

Liv ved at forholde sig ganske rolig og ubemærket; men dette var en Umulighed for Paulus. Han var vant til at møde Farer og var rede til i Rom som ethvert andet Sted at nedlægge sit Liv for sin Tros Skyld. Han vedblev derfor med den største Offentlighed at arbejde for Guds Rige, just paa samme Maade, som om Regjeringen havde indrommet de Kristne fuld Frihed, og det var da ikke underligt, at han snart tiltrak sig Opmærksomhed. Resultatet blev, som bekendt, at han blev fængslet, forhørt og dømt til Døden. Philo blev ligeledes indespærret i samme Fængsel og dømt til den samme Skjebne. I den Tid, som forløb mellem Fængslingen og Dommens Udførelse, modtog Paulus Besøg af sine Venner, hvem han trøstede og opmuntrede, medens han skrev til dem, der vare for langt borte til at kunne komme og se ham endnu engang.

Blandt dem, som kom til ham i Fængslet, var Cineas, der nu med Be-

undring betragtede denne Mand, som stod for ham i Lænker, rolig og overlegen, glad og tilfreds. Apostelen udtalte sig ikke blot villig til at lide Fængsel og Død, men erklærede endog, at han inderlig ønskede at de, fuldfommen vis paa, at Vortgangen fra denne Jord var Indgangen til Himlen. Han havde stridt den gode Strid, fuldbendt Lobet, bevaret Troen, og han vidste, at Retfærdighedens Krone var henlagt for ham hos Herren, at uendelig Herlighed og og Velsignelse var beredt for ham.

Cineas saa paa ham med den høieste Beundring og Forbauselse og tænkte, at Sokrates's Død, som han altid med Forhøjelighed havde betragtet, ikke alene her vilde gjentages, men han maatte i sit Hjerte erkende, at Apostelen overgik Philosophen.

Paulus forblev ikke længe i Fængslet, førend han blev ført til Døden. Han blev sparet for Baalets Kvaler; thi Romerne vare nu mætte af Rædsels-scener, og han blev dømt til almindelig Hals-hugning. Hans livskraftige Tro holdt Stand til det Sidste, en Tro, der var mere end Tro, thi det var Viden. Han vidste, at Himmelen ventede ham; han saa Herlighedens Krone, som der var henlagt for ham, og dens Straaler syntes at gjenskinne paa hans Ansigt, saa at de, som betragtede ham, syntes at se en Engels Ansigt. Da det ædle Hoved faldt under Øren, var der En blandt Tilskuerne, der fulgte Scenen med den dybeste Opmærksomhed og Vrefrygt, og som saa i dette Kristendommens høieste Triumph.

„Farvel, o Paulus!“ mumlede han. „Gode Sjel! — Kristnen — mere end Philosoph! Gaa op til Himlen, til din Slægt! Du er opphoiet. Du har overgaet Sokrates.“

Paulus's Ben og trofaste og udfjære

Ledsager Philo led samtidig Døden og var glad ved at kunne nedlægge sit Liv for Herren og dø ved Paulus's Side, gaa ud fra alle sine Sorger og Lidelser og hjem til evig Fred.

Kjærlige Hænder optog deres Levninger og førte dem til det Sted, der var indviet til Hvileplads for de Kristne og var bleven helliget ved deres Nærværelse der under Forfølgelsen, da Verdnen ikke var dem værd, det Sted, som ogsaa skulde optage den følgende Tids Martyrer, og hvor en Efterslægt skulde opreise Monumenter. Der begravede man Paulus, og der blev Philo henlagt i den samme Grav som hans Moder, og ovenover Moderens Inscription blev udskaaret Billedet af en Due med en Oljegrøn, — Symbolet paa den Fred, hun havde vundet, — og de simple Ord:

„Philos og Clymenes
Hvilested.“

XXXI.

Tab.

Labeo havde fundet et Hjem i Britannien, ikke langt fra London, hvor hans Villa laa med Udsigt til Floden. London var bleven gjenopbygget og viste nu kun saa Spor af den Ødelæggelse, den havde været underkastet.

Her paa dette rolige og fredelige Sted, langt fra alle pinlige Minde, tænkte han, at Markus skulde forglemme det passerede, at Trykket skulde vige fra hans unge Hjerte, og enhver Sygdoms pibe blive ødelagt. Men Markus viste intet Tegn til Bedring. I sine Dromme led han endnu Katafombernes Rædsler, levede blandt Grave og stod ved Siden af Døde. Hans folsomme Natur kunde ikke lettelig afryste de skræffelige Indtryk. Tankerne dreiede sig uafslædig om de Scener, han havde oplevet, og hans Fa-

der gyste ved at høre, at, naar han talte, var det altid om Død og Grav. For-gjæves bleve Egnens Resourcer udlømte for at opdrive Fornøielse og Udspredeiser for Gutten; han var ligegyldig for Alt. Hans Forældre saa med Forstrækkelse den stedse tiltagende Slaphed og Sløvhed. Den friske Luft i dette foldere Klima havde de ventet skulde have sin velgjørende Virkning paa ham; men ingen Virkning sporedes.

Helenas hele Væsen var knyttet til hendes Barn, og hans soigtende Helbred holdt hende i en stadig Uro og Angst. Hun havde aldrig været stærk, og de stræffelige Erfaringer, hun nylig havde haft, idet hun saa at sige havde smagt Dødens Bitterhed, havde efterladt sine dybe Spor. Mange graa Haar kom til-syne over den endnu unge Pande, og hendes smukke Ansigt var mærket med Sorgens Furer. Hvis Markus havde gjenvundet sin forrige Livlighed, og Livet nu var bleven lyst og glædeligt, vilde hun maaste have forundret hin Tids Rædfler, men nye Befymringer efterfulgte de tidligere, og Markus's magre, blege Ansigt forfulgte hende Dag og Nat. Hun følte, at efterhvert som hantsant sammen, sank hun ogsaa; men hun talte ikke derom til Nogen. Hun frygtede for at forøge sin Mand's Sorg, og derfor skjulte hun Hemmeligheden i sit Hjerte.

Men Labeo var ikke blind for hendes Tilstand. Han kjendte Helenas Hemmelighed, som hun i Kjærlighed vilde skjule for ham, og saa med Kummer paa hendes udtærede Stikkelse. Han prøvede at borttrøsnere sin Frygt og at opret holde Haabet; men det blev tilsidst umuligt. Han vidste det — han saa det, at foran ham laa en sort Sky, som ingen Udskaarale gjennemtrængte: Tab, dobbelt, uudholdeligt, som han ikke kunde

taale at tænke paa, — Kval, som sønderrev hans Hjerte, bitter Sorg.

Markus blev tilsidst saa svag, at han ikke kunde gaa omkring mere, og Labeo bar ham da i sine Arme ud i den friske Luft, sad med ham den hele Dag ude i Haven, talte til ham og saa paa ham med usigelig Æmhed, medens hans Hjerte var bristefærdigt.

Men alt som Markus's Legeme blev svagere, syntes hans Sjæl at vinde Styrke. Han prøvede at trøste sine Forældre, især sin Fader, enten det nu var, forvi han altid med den inderligste Kjærlighed havde hængt ved ham og seet op til ham som sit Ideal af Mandighed, eller det var en hemmelig Ænelse, som sagde ham, at hans Moder ikke vilde trænge saameget til Trøst, at hun snart vilde blive befriet fra sin Sorg. Han stræbte i fuldt Maal at gjengjælde den Æmhed og de Kjærtegn, som Labeo odslode paa ham; han talte kjærlige Ord til ham, Ord, der ikke lignede et Barns Ord, thi det var om Ting, som Labeo Intet kjendte til. Men Ordene gjennembøvede hans hele Væsen og blev bevarede i hans Hjerte som en dyrebar Sæd, der skulde frembringe Frugt i senere Aar. Med et kjærligt Blit og et inderligt Udtryk i sin svage Stemme sagde han ofte til Faderen:

„Fader, vi vil Alle mødes der tilsidst. Jeg gaar blot i Forveien.“

Dg Labeo saa ind i sin egen Sjæl og spurgte sig selv, om han kjendte det Sted, hans Son mente, om han var sikker paa at møde ham der. Dg han vidste, at han ikke var det.

„Fader,“ sagde Markus en Dag, „vi vil mødes igen. Vil vi ikke, Fader? D, sig, at vi vil!“

Dg Faderen kysjede fuld af Kval sin Søn's hoide Læber og kunde ikke finde noget Svar, indtil Markus ved sine

indtrængende Spørgsmaal tvang ham til at sige Noget.

„O, min kjære Gut, den store Gud gibe det!“

„Han vil det — han vil det, min Fader!“

Det var tidlig en Morgen, at Markus forlod dem. De havde vaaget hele Matten, og nu laa han stille og med hurtigt og tungt Aandedræt i sin Faders Arme, støttende Hovedet mod hans Bryst, medens Labeos Hjerte bankede med heftige Slag, og hele den stærke Mand's Skikkelse rystede som et Varns.

„Fader!“ sagde Markus sagte.

„O, min Søn!“ jamrede Labeo med fortvilet Stemme.

„Hør mig, Fader!“

Dg dette var hans sidste Ord. Da Faderen trykkede sine Læber paa den kolde Pande, flygtede det elskede Varns Sjæl over til hin Verden, som Labeo endnu Intet kjendte til. Et forklaret Smil udbredte sig over hans smukke Træk.

Labeo lagde ham ned paa hans Leie og lukkede disse Dine, der til sidste Stund havde seet saa kjærligt paa ham. Da overvældede Sorgen og Smerten, som han havde stræbt at lægge Vaand paa i al denne Tid, ham aldeles. Han vaklede tilbage og faldt om paa Gulvet.

Elfske Hjerter drog Omsorg for ham, og han kom igjen til sig selv, men blot for at blive sit Tab og sin Smerte levende bevidst.

Cineas var kommen fra Rom, saasnart han erfarede, at Markus's Tilstand var foruroligende, og han var nu i den sørgende Familie og saa en Sorg, som det oversteg hans Evner at troste. Hvad havde han at sige? Intet. Helena havde flere Ord. Det var hende, som talte, idet hun hang over Labeo, der var som tilintetgjort. Hun prøvede med

mild og om Stemme at bringe Trost til hans knuste Hjerte.

„Han er ikke død,“ sagde hun; „han lever. Han har kun efterladt sin affjælede Skikkelse her, just ligesom vi aflægge vore Klæder; men han selv staar nu blandt de Fortøste. Dg der sagde han, vi ville møde ham igjen. O Labeo, vi kunne møde ham der, hvis vi hengive os til den trofaste Frelser, som han hengav sig til. Det er det herlige Haab, vi have i Troen paa Kristus, at vi, friede fra Synd og Død, skulle leve evigt hos ham. Han har indbudt os Alle, og saa de smaa Børn. Han siger, at Himmeriges Rige høre Saadanne til, og hvem skulde være mere stiftet dertil end Markus?“

Men Labeo hørte Intet. Alt syntes ham unyttige Ord. Han havde kun en Tanke; hans Yndling, hans Afgud var borte, borte for bestandig. Men Cineas hørte Alt, og han gjenkaldte sig Paulus's Ord i Katakomberne ved Glympenes Begravelse. Hans Filosofi havde Intet, der kunde bringe Trost i Sorgen; men her var Noget, som kunde bringe Trost og Fred. Der sad den bedrøvede Moder; men, skjønt den naturlige Sorg over Tabet af hendes Barn var stærk og dyb, seirede dog hendes Sjæls Tro over Naturen og bragte hende til at se bort fra det affjælede Legeme, over Graven, ind i den himmelske Herlighed, hvorhen hans Aand var flygtet, og hvor hun ventede at finde ham igjen.

Dg Helena skulde ikke vente længe. Da hun stod ved Markus's Grav og saa de elskede Leorninger blive henlagte der, vidste hun, at Skilsmisshen kun skulde være meget kortvarig, og at hun snart ogsaa vilde ligge der ved Siden af ham. Hendes sidste Kræfter vare udtømte, og efter Markus's Begravelse

sant hun paa Sygefengen, og Ugtefælle og Broder havde at berebe sig paa et nyt Tab.

Labeo sagde Intet. Han havde seet det i Forveien; han havde vidst det i det Dieblif, da hans Søn døde. Da havde Fortviølelse betaget ham, og han havde lidt uhyre Kvaler; nu var han som forstenet og trodsede Himlen.

Men for Cineas var Synet af Helena, saaledes svindende hen, skræffelig. Hans Moder var død i hans Barndom. Hans Faders Død var det Eneste i hans Liv, som havde kastet en Skygge over ham; da var han i en Alder, da Følelserne ere stærke, men Sorgen, om end dyb, dog fortlvarig. Men her kom en Sorg til hans Hjerter, som han solte han aldrig kunde overvinde. I hans Barndom og tidlige Manddom havde hun været ham uundværlig; hun havde delt alle hans Glæder, hans Interesser og hans Smag, og han elskede denne Søster som intet andet Væsen i Verden. Helena vidste, hvilken Smerte Broderen solte ved Tanken paa at miste hende; hun vidste, hvor han vilde savne hende, og hvor vanskeligt han vilde finde Noget, der forstod ham, som hun gjorde. Nu, paa dette Leie, fra hvilket hun aldrig ventede at reise sig igjen, talte hun om den tilkommende Verdens Herlighed, som om hun saa den for sig, talte til disse To, der rugede over hende og saa inderlig onskede at holde hende tilbage her. I Labeos Dren faldt hendes Ord som tomme og meningsløse; men Cineas hørte Alt og forstod Alt, og hans hele Væsen hævdede undertiden ved, hvad hun udtalte. Alt dreiede sig om Kristus.

„Han er Sandheden. Søg ham, og du vil finde Fred. Han er den Eneste, som er værd at søge; find ham, og han giver dig evigt Liv. O Cineas! Du har lært Alt, hvad Philosophien nogen-

sinde kan fortælle dig; men der er Noget, du ikke kjender, og som du føler Trang til og Kængsel efter, og dette finder du alene i Troen paa Jesus. Jeg vidste Alt om Gud før, undtagen dette One, som jeg mest trængte til at vide — dette, at Gud elsker mig. Det lærte jeg, da jeg fandt Jesus, og nu ved jeg det, — jeg ved det, og jeg elsker ham, som elskede mig først. Han tager bort al min Frygt; jeg kan ikke frygte for at dø, naar den, jeg skal fremsigtes for hinsides Graven, er min Frelser og Forløser. Cineas, Philosophien kan maaste andertiden give et Slags Mod i Dødens Stund og bringe En til at dø roligt; men Kristus borttager al Dødsfrygt endog fra spage Kvinder og smaa Børn. Det er hans Kjærlighed, som gjør det. O, at du kjendte denne hans Kjærlighed! Da vilde du vide, at Alt, hvad du søger, findes i ham.“

Saaledes talte Helena, naar Svagheden ikke var altfor overvældende hos hende, og ingen Ord havde nogenfinde gaaet Cineas saaledes til Hjertet. Han forstod, og han saa det hos hende, at for Kristi Efterfølgere har Døden tabt sin Braad.

Han havde for onsket at blive en Kristen, men nu blev Onsket end inderligere hos ham. Men der var Vanskeligheder i Veien, hvis rette Karfag og Bestaffenhed han endnu ikke forstod, men var besluttet paa at finde ud.

Dagene gif, og Helena spandt mere og mere hen, talte mindre og mindre og begyndte tilsidst at forvirres i Tankerne og blandede Ugtefællen og Broderen sammen i sine Ord, idet hun samtidig mumlede om sin lykkelige Ungdom, da hun i Cineas's Selskab nød alt det Skjønne, som hendes Hjem tilbød, og den senere Tid, da hun med Labeo havde delt alle Livets Glæder. Besynderligt

nok kjendte hun ofte under sine Feberphantasier ikke sin Mand, men altid Cinea's, hvilket gav dennes sørgende Hjerte et Slags vemodig Trost. Saa skulde da deres Barndoms og Ungdoms Minde strække sig ud over alle andre!

„Tag mig bort, Cinea's!“ sagde hun. „Jeg vil gaa hjem. Hvorfor holder du mig her?“ Hun saa med et besynderligt bønfuldende Udtryk paa ham. Det var hendes atheniensiske Hjem, hendes Barndoms Hjem, hun onskede at vende tilbage til. Hun vidste ikke, hvor hun var, og gjenkjendte ikke dette Værelse i dette sit eget Hus.

„Vil du ikke gaa hjem snart, Cinea's, og tage mig med dig? Jeg er bange. Hvad skal jeg gjøre her paa dette fremmede Sted? Tag mig hjem!“

„Al, stakkels trætte Sjæl,“ tænkte Cinea's, idet han prøvede at berolige hende. „du vil snart gaa hjem, men ikke til Athen.“

„Du skal gaa hjem, min elskede Søster!“ sagde han.

„Naar?“ spurgte hun ivrig.

„Naar? — Snart, altfor snart,“ mumlede han, idet hede Taarer strømmede fra hans Næse.

Hjem! O ja, ikke længe havde hun at blive tilbage. Hendes Hjem ventede hende, og hun vandt snart did; det var et skønnere Hjem, et herligere Klima og et mere straalende Selskab end det, hendes forvirede Tanker dvælede ved, — et Hjem hinsides Stjernerne, et Hjem i Himmelen hos Jesus.

XXXII.

Afsted til Krigen.

Det Slag, der havde rammet de to Venner, overvældede begge. Hver havde sin egen Sorg, og ingen af dem vovede at høre et eneste Trostens Ord til den

Anden. I nogen Tid syntes Labeo at være aldeles forvildet af Sorg og levede og bevægede sig omkring ligesom i et Slags Sandjesløshed. Denne Tilstand ophørte dog lidt efter lidt, men blot for at lade ham føle Smerten over sit Tab end stærkere. Han saa et tykt Mørke omkring sig, som ingen Lysstraale nogenfinde syntes at kunne gjennemtrænge.

Skjont hver af de to Venner i Begyndelsen ligesom trak sig ind i sig selv, drog Sympathiens Magt dem dog til hinanden. De talte lidet eller intet; de toge lange Spadsfure eller Rideture sammen, eller sad stille i den store Hal, kun udvekslende de nødvendigste Ord; men under al denne Tausked følte hver af dem en Trang til den Andens Selskab og følte sig urolig uden det. Alt Andet var borte; Venstabet alene var tilbage, det stærke Venstabet mellem to ædle Naturer, grundlagt i Barndommen, beskæftet gennem Aarenes Lob. De kjendte hinandens Karakter helt igjennem. Cinea's havde ikke, som Labeo, lidt et dobbelt Tab; men hans sølsomme Natur gjorde, at hans Smerte var ligesaa dyb. Der var bleven en Tomhed i hans Liv, og han vidste ikke, hvorledes den nogenfinde skulde kunne udfyldes.

Endnu var der en Tredie, hvis Sorg og Smerte var dyb og bitter, — en grovere og stærkere Natur, hvis Fortvivlelse viste sig i det Udtryk af stum Kval, der laa i hans Ansigt. Det var Galdu's. Markus havde i de sidste Maaneder været hans eneste Tanke. Da Gutten ikke længere kunde gaa omkring, havde Labeo selv for det Meste baaret ham i sine Arme og derved berøvet Galdu's det Hjerte, der havde været ham saa kjær, skjønt han ikke havde været uden Tanke for Brittens inderlige Hengivenhed for Markus og derfor af og til tilbadt ham at have en liden Andel i Om-

forgen for det unge Barn. Naar Labeo bar ham omkring, fulgte Galdus dem gjerne med Dinene og stod altid paa Bagt, ventende ivrig paa at faa en Leilighed til at yde en eller anden Hjælp, om aldrig saa ringe, og han sølte sig lykkelig, naar en saadan Leilighed gaves.

Da Alt var forbi, stod han som et Billede paa Fortvivelse. I Dage og undertiden i Nætter forblev han ved sin tabte Afguds Grav, som om han prøvede ved sin Trostak at kalde ham tilbage, og medens Labeo og Cineas kjæmpede med sin Sorg i Huset, pleiede Galdus sin ved Graven. Efter som den første Bedøvelse spandt bort hos Labeo, gav den Plads for en klar og pinlig Bevidsthed om hans Tab. Han klagede mod Himlen, han knurrede i Forbitrelse sin Skjebne, som om der var steet ham en stor Uret. Følelsen af hans egen Afmagt gjorde ham end mere lidensfabelig. Men han kunde Intet gjøre; der var Ingen, paa hvem han kunde udøse sin Hævn, og den Himmel, som han harnedes paa, var udenfor hans Rækkevidde.

En Morgen kom han hen til Cineas i Haven, mere end sædvanlig bleg, Dinene underløbne med Blod og med et Udtryk af vild Uro i sit Ansigt, der forstrækkede hans Ben.

„Cineas“, sagde han, „jeg kan ikke længere udholde dette. Jeg lægger Haand paa mig selv, hvis dette skal vedvare.“

Cineas saa bedrøvet paa ham, men sagde Intet.

„Jeg har allerede gjort et Forsøg derpaa“, vedblev Labeo. „Det var — denne Morgen, i Dagbrækningen —“; han talte med Mellemrum. „Jeg tilbragte Natten søvnløs og kvalfuld. En pludselig Indskydelse kom over mig. Jeg vilde gjøre en Ende paa dette strax og

for bestandig. Hvorfor skulde jeg leve, hvis jeg maatte leve saaledes? En stor Længsel efter Døden betog mig. Jeg reiste mig og greb min Farsaders Dolk, som jeg altid har hos mig, gjorde et Drifkoffer til Jupiter og udstrakte min Arm for at gjøre en Ende paa det. Men —“, og Labeos Stemme blev lav og afbrudt af Bevægelse. „pludselig syntes jeg, at jeg hørte en Røst, — ikke fra denne Verden, — en Røst, som talte til min Sjæl, — det var hans Røst, — den sagde: „Fader, vi ville mødes igjen!“ — Og Dolken faldt fra min Haand. O min Søn!“ jamrede Labeo, „saa du mig fra Stjerneerne og kom for at hindre min Haand? Jeg modtager dette Barsel, enten det nu var min egen Indbildning eller den Gufedes Stemme. Jeg vil ikke dø som en Kujon for at undgaa Lidelse. Men jeg maa gjøre en Ende paa dette. Jeg kan ikke leve saaledes som nu. Det bliver værre Dag for Dag, og jeg lider mere nu, end da Slaget først faldt.“

„Hvis du føler det saaledes, min Ven“, sagde Cineas, „da er der et Alternativ for os begge, — for dig og for mig: lad os rejse!“

„Rejse! Hvorhen?“

„Bort, — bort, — hvor som helst, bort fra dette, til et virksomt Liv, hvor vi kan glemme alt dette her, — glemme os selv; til Judæa.“

„Judæa?“ sagde Labeo uden ganske at forstaa ham.

„Ja“, sagde Cineas med en Svær, der var usædvanlig hos ham. „Til Judæa — efter Legionerne — til — Krig. Thi der er Krig. Hele Landet har gjort Opstand, og der vil blive en Kamp, saadan som Verden sjelden har seet. Vi ville følge Roms Ørne; du skal føre dine Legioner til Seier. Vi ville kjæmpe ved hinandens Side og storme Murene om-

kring disse klippebyggede Stæder, der ligger rundt om paa Judæas Bjerger. Hvis vi onste Døden, da vil den snart nok kunne komme der, og skulle vi leve, da vil det blive et Liv optaget af Tanker, som ere lettere at udholde end dem, vi nære her. Krigen er begyndt, og Armeerne ere allerede marscherede did for at hævne Cestius's Nederlag. Jeg hørte det igaar i Byen."

Labeo sølte ved denne Efterretning noget af den gamle militære Fjer vaagne i sit Bryst; hans Dine gnistrede, og hans Hjerte bankede med hurtige Slag. „Ja!" raabte han, „lad os reise! Det er det rette Liv for en Mand og en Romer. Hvorfor bliver jeg her og jamrer mig som et Barn, naar jeg har alt dette for mig? Lad os ile! Vi ville gaa sammen. Du er ikke en Kriger, Cineas, men du er en hjæ Mand, og du forstaar at bruge Vaaben; jeg vil vise dig, hvorledes du skal føre en romersk Hær."

„Jeg vil følge dig og ingen Anden, i Liv eller i Død, til Verdens Ende," sagde Cineas. „Skulle vi dø, da lad os dø ærefuldt som Mænd, i Kamp."

Opflammede af denne nye Fde ilede de to Venner med deres Afreise. Galdus blev snart underrettet om deres Beslutning, og Forestillingen om Krig havde ligesaa megen Magt over Britiens Hjerte som over Labeos.

„De gaar i Krig?" sagde han.

„Ja."

Galdus's Dine glødede.

„Dg jeg er fri?"

„Saa fri, som jeg er."

„Da vil jeg ogsaa gaa, men ikke med Dem. D Labeo, der er andre Krige for mig. Jeg er en Britte, og jeg vil ikke kæmpe under Romernes Faner. Jeg er en Britte, og jeg er nu i mine Fædres Land. Jeg hører i Drømme mine Fædres Røst kalde mig til at

kæmpe for at hævne mit Folk. Jeg har forglemt dem og gjort mit Dre dødt for deres Raab; men nu hører jeg det og vil adlyde. Den, som jeg tilbød som min Gud, har forladt mig." vedblev han med synkende Stemme. „Hvad er tilbage for mig, uden at gaa tilbage til mine gamle Guder? Mit Folk behøver mig; jeg er en fri Mand, og jeg vil leve et frit Liv blandt dem, kæmpe for dem og dø for dem."

Labeo sagde Intet. Han antog, at Galdus vilde gaa tilbage til sin Stamme og horkaste sit Liv i en eller anden haabeløs Opstand; men han forstod Mandens Følelser og gjorde intet Forsøg paa at forandre hans Beslutning.

„Jeg vil ikke vente, til De er reist," sagde Galdus. „Jeg vil gaa først og strax. D, lad mig omfavne Markus's Fader for sidste Gang, og for Dagen igjen græ, vil jeg være borte."

Dg Britten omfavnede Labeo og forlod ham. Hele Natten laa han ved Markus's Grav, men da man om Morgen saa efter ham, var han borte.

Labeo og Cineas nåede ikke længe. Deres Forberedelser vare gjorte i faa Dage, og snart saa de over Havet tilbage paa Britaniens forsvindende Kyster. Rejsens Begivenheder adspredte deres Tanker og forhindrede dem fra at ruge over deres Sorg saa uophørlig, som de havde gjort. Snart naaede de Rom, hvor Labeo atter igjen omfavnede sin gamle Moder og fortalte hende om sin Beslutning. Den ærværdige Dame fandt sig med Rolighed deri, thi hun ansaa den for den naturligste Ting i Verden, og i sin Deltagelse med hans dybe Sorg var hun glad over, at der var en Anledning for ham til i et virksomt Liv at undfly den.

Førend han drog bort, arrangerede han Alt for sin Moders Befvemmelig-

hed og Velbære. Han indsatte Julius til Bestyrer af sin Formue, hvilket for den unge Hovedsmand var et stort Skridt til Forfremmelse, og paalagde ham i alle Maader at drage Omforg for Sulpicia. Den gamle Dame havde allerede faaet Lydia kjær under hendes Ophold paa Villaen, og Labeo vidste, at hendes Selvfab vilde være hans Moder til stor Højge og Glæde. Dernæst tænkte han paa sin troe Tjener, hvis Trofskab nu gennem mange Aar i saa mange Tilfælde var bleven prøvet; han besluttede at give Jfaf hans Frihed. Da han tilkjendegav Joden dette, blev han overrasket ved at se den Virkning, det gjorde paa ham. En stærk Bevægelsens Rødme gik over hans Ansigt, men blev øieblikkelig efterfulgt af en dødelig Blegghed. Han faldt ned for Labeos Fødder.

„Abrahams, Jfaks og Jakobs Gud giv Dem sin rigeste Besignelse!“ raabte han. „Han forlænge Deres Liv og opfyldt alt Deres Haab og alle Deres Ønsker!“

Labeo afbrød ham og forstfede ham om, at han selv ved sin Trofskab havde fortjent Friheden, og at den Taknemmelighed, han nu viste, var ham en rig Belønning for, hvad han kunde gjøre for ham. „Men hvorfor denne Glæde?“ tilføjede han. „Jeg troede, dit Liv var lykkelig her; du syntes altid at være tilfreds.“

„O, ædle Labeo! for en Jøde er Udlændigheden aldrig lykkelig eller tilfredsstillende. Hans Land er ham kjærere end noget Andet, og udenfor det er hans Hjerte altid bristefærdigt. Dag og Nat har jeg grædt ved Erindringen om Zion; men jeg har stølet paa Gud, og han er min Frelses Klippe. Han har hørt mine Bønner. Priset være hans Navn!“

„Men du kan ikke gaa tilbage til dit Land nu.“

Jfaf slog Dinene ned.

„Der er Krig nu.“

„Jeg vil hellere dø der, end leve noget som helst andet Sted.“ svarede Jfaf.

„Vil du gaa did?“ spurgte Labeo overrasket.

„De vil ikke forhindre mig?“ raabte Jfaf bonfaldende.

„Forhindre dig? Aldrig, hvis du ønsker at gaa.“

Jfaf svarede Jntet, men opløstede sit Hoved, og hans flammende Dine og stærkt arbejdende Bryst udtrykte udførlige Ting. Labeo forstod det ikke; men han fandt Betydningen ud senerehen.

XXXIII.

Nero i Grækenland.

Førend Cineas forlod Rom og drog til Britanien, var Neros kunstneriske og literære Smag paa en overordentlig Maade bleven gjenoplivet. I nogen Tid havde han været optaget af vellystige Udsvævelser og ærgjerrige Planer for sit Keiserdommes Udvidelse, da en Omstændighed indtraf, der vendte alle hans Tanker i en anden Retning. En Deputation fra de græske Byer kom til Rom og bragte Nero Seierskronen for Udmærkelse i Musik. Ingen optænkelig Ting kunde have givet ham mere Fornøielse end dette. Det var ganske uventet og bragte ham ude af sig selv af Glæde. Han modtog Deputationen med den største Hjertelighed, indbød dens Medlemmer til sit Bord og ødslede paa dem alle optænkelige Gæstbevisninger. Han talte med dem om Kunst og Literatur; han sang for dem, og de lyttede med Henrykkelse og gav ham det høieste Bifald. Som Grækere og som Keiserens Gæster sparede de ikke paa sin Ros, og deres fine Smigrerier fyldte ham med Fryd. Han paa sin Side betragtede

Dem med Beundring paa Grund af deres Smag, der satte dem istand til saaledes at statuere hans Talenter, og i sin Enthusiasme forsonde han nu alle andre Fornoielser og alle offentlige Gjoremaal. Grækerne anmodede ham indstændig om at besøge Grækenland og give Landets Indvaanere Leilighed til at høre hans guddommelige Stemme; de erklærede ham, at det ikke var ret af ham at skjule sit store Talent i et Land som Italien, hvor han ikke paa nogen Maade kunde blive skattet, og forsikrede ham, at hvis Grækerne blot kunde blive Vidner til hans underfulde Præstationer, vilde de give ham den højeste Pris ved alle deres Lege.

Udsigten til en saadan Berømmelse blændede Nero fuldstændig og forjagede alle andre Ting fra hans Tanker. Han besluttede at besøge Grækenland og begyndte at gjøre storartede Forberedelser hertil. En Hær af adelige Ynglinge, fem tusinde i Tallet, med Tigellinus som Hovedling, blev valgt til at ledsage ham, og desforuden et uhyre Antal af Roms mest toilesløse og uærdige Subjekter. Men denne Hær forte ikke Vaaben, men kun musikalske Instrumenter, for at den hele Expedition kunde have sit eget Stempel. Tusinde Vogne forte alle Slags Forsnudenheder, og de vare trukne af selvstændige Mulsæsler. Alle Hestene vare dekorerede med de rigeste Prydelser, og et stort Antal kostbart klædte afrikanske Slaver fuldbendte det phantastiske Tog.

Han landede i Grækenland og gjorde de nødvendige Arrangements for sit Foretagendes lykkelige Udfald. De græske Lege fandt sædvanlig Sted med bestemte Tidens Mellemrum; men Nero kunde ikke vente til den regelmæssig fastsatte Tid kom, og udstedte derfor Ordre til, at alle skulde holdes under hans Besøg i Grækenland, og at man skulde oppebie

hans Ankomst paa hvert af de til de forskjellige Lege bestemte Steder. Han indbød alle de mest udmærkede Kunstnere paa den Tid til at møde ham i Kappelstrid i enhver Kunst: Poesi, Musik, gymnastiske Øvelser, Kapløb og Kapfjorsel.

Saa begyndte han sin mærkelige Tur gjennem Grækenland, besøgte By efter By og fremstillede sig for Folket. Ved hver Forestilling blev der draget Omfjors for, at den forventede Applaus blev givet, idet hans egne Følgesvende fordelte sig blandt Tilskuerne og anførte og ledede Bifaldsbrudene. Enhver Forestilling blev for Keiseren en glimrende Triumph, og han hengav sig fuldstændig til Diebliftets Rus. De, der fremstillede sig til Kappelstrid, erkjendte sig overvundne af Verdensherferens overlegne Geni, og et ulykkeligt Subjekt, som begik den Daarskab at ville paastaa sin Ret til Grespriisen, blev diebliftelig bortvist af Kampdommeren i hele Forsamlingens Paasyn. Enhver Uegnhed straffedes som Forræderi. Det hændte, at Vespasian var nærværende ved en Leilighed og faldt isvov, og han blev bannlyst fra Hoffet af den indignerede Keiser og vilde maaske have mistet Livet for sin daarlige Smags Skyld, dersom ikke den jødiske Krig havde gjort hans Tjeneste uundværlig.

Medens Folket gav sit Bifald ved disse Kunstpræstationer, havde det en haard Kamp for at holde den Grækerne eiendommelige skarpe Sands for det latterlige i Tomme. Den saa den indbildte Kunstner fremtræde med al optænkelig Affektation, med rullende Dine, løftende sig paa Tæerne, anstrengende sin Stemme til han tabte Mandedrættet, og arbejdende sig op, til hans i Forveien røde Ansigtssfarve blev til Purpur og Karmosinrød. Ved en Kapfjorsel hændte

det, at han blev kastet ned af Vognen, men alligevel blev Prisen ham tilkjendt. Han vardt i det Hele paa denne Tur 1800 Seierskroner, og de mest glødende Skildringer af hans Triumpher bleve sendte til Rom, hvor Senatet lod anstille en Taffefest til Guderne og gjorde hans Triumphdage til offentlige Festsdage.

Neros Extravagance under denne Expedition var uden Lige, og for at tilfredsstille hans Fornødenheder skede de største Undertrykkelser i Rom. De, hvem han havde overgivet Regjeringen i sin Fraværelse, vare kun altfor glade ved at nytte Leiligheden til at ove Tyranni ogsaa for egen Regning. Uhyre Pengesummer reistes ved den største Grusomhed og Volds, og Rom blev igjen Vidne til Plyndringer og Blodsudgyddelser. De rigeste og mest navnkundige Mænd bleve udseede til Offere og fik Befaling til at aflive sig selv. — en Befaling, der hyppig udstedtes i de Tider, og som Ingen vovede at modsætte sig. Men Nero indskrænkede ikke sin Grusomhed til Rom alene. Hans Enthusiasme for Grækenland og Alt, hvad der var græsk, forhindrede ham ikke i at plyndre ogsaa dette Land, og de selvsamme Byer, der havde lyttet til hans Røst og hødet ham sit Bisfald, bleve Offere for hans Begjærighed, idet de mest fremragende Borgere bleve forviste eller dødsdømte, for at man kunde faa Anledning til at gribe deres Formue.

Juindlertid begyndte Tingenes Tilstand i Rom at blive foruroligende. Folket fandt Neros tyranniske Undertrykkelser uudholdelige, og høie og heftige Klager reiste sig. Sendebud udskedes til Keiseren for at advare ham og opfordre ham til at vende tilbage; men Nero, som just nu ved Siden af

optaget af en ny Plan, nemlig Udgravningen af en Kanal gjennem Jordtangen ved Korinth, forblev desuagtet i Grækenland endnu længere for at se vel fuldført dette Arbejde, hvorved han ogsaa troede at skulle vinde et udødeligt Navn. Faren tiltog omsider rundt omkring. Rom var paa Rippet til at gjøre Opstand, og Oprørsflammerne begyndte at sprede sig overalt. Helius, der forestod Regjeringen, forlod i Forstrættelse Rom, ilede til Grækenland og tilskyndede Nero til at vende tilbage.

Keiseren ankom først til Neapel og gjorde der et glimrende Seiersindtog. I andre Byer gjentoges den samme Scene og naaede sit Toppunkt i Rom. Foran ham drog en lang Procession, der førte de Seierskroner og Krandsse, han havde vundet, og løstede høie Faner med Inscriptioner, der udraabte den store Romers herlige Geni, som havde overvundet Grækerne paa deres egne Ene mærker. Byen gjænlød af Lovsange og af Hymner til Musikkens og Poesiens Gud Apollo. Efter den lange Procession kom Triumphvognen, der engang var bleven brugt af Augustus. Der sad Nero med Musikeren Diodorus ved sin Side. Blomster strøedes paa Veien for Keiseren, Dfringer anstilledes, og Gaderne gjænlode af Raab og Bisfalds jublen til Velkomst for Seierherren.

Midt under alt dette var der en Ting, som fylgte Nero med Bredde og Harm, og det var Cineas's Fraværelse. Han havde ventet, at han skulde været den Første til at ledsage ham til Grækenland og se hans Udførelser og dele hans Seiersglæde; men istedet derfor havde han gjort sig usynlig, ja havde ikke engang sendt en Undskyldning for sin Udebliven. I en Expedition som denne vilde en Person som Cineas have været af uhyre Betydning. Den Agtelse,

Nero solte for hans udmærkede Talenter, forøgede hans Ønske om at have ham nærværende og gjorde Skuffelsen over hans Fraværelse end større. I Begyndelsen troede han, at Tigellinus's Jaloufi havde Noget hermed at bestille, og gjorde sin Yndling vrede Bebrejdelser; men denne vidste at fralægge sig enhver Mistanke. Han vedblev imidlertid paa hele sin Tur at haabe, at Atheniensjeren dog omsider skulde komme tilshne. Men Maaned efter Maaned gik; Cineas kom ikke, og hans Fraværelse blev mere og mere uforklarlig. I Begyndelsen havde Nero ikke følt nogen Harm, thi han troede for fuldt Alvor, at Cineas vilde være tilstrækkelig straffet, naar han erfarede, at han var gaaet glip af den største Nødhjælp, han satte Pris paa, ved ikke at faa høre hans herlige Stemme, og ofte, naar Theatret gjenlød af Bisaldsraab, tænkte han: „D, at Cineas dog var her!“ Men lidt efter lidt sneg den Tante sig ind i hans Sind, at Cineas maaske oversaa hans Talenter; den blev til en Mistanke, og Mistanken blev omsider til

Overbevisning. Da kjendte hans Kaseri ingen Grændser, og hans Sjæl blev fyldt med et forterende Ønske om Hævn.

Han gjorde imidlertid intet Spørgsmaal efter Cineas, førend han antom til Rom, hvor han erfarede, — at Cineas først var reist til Britannien, og derefter var vendt tilbage med Labeo og havde fulgt med denne til Judæa.

Dette bragte Neros Kaseri til det Høieste. Cineas havde vidst, at han var i Grækenland, og dog foretrukket at reise til Judæa! Og hvorfor? Al tom Nysgjerrighed. Visjelig ikke for at kjæmpe. Han havde altsaa vist sig ligegyldig for Keiserens Geni. Det var en Overseen, det var en Fornærmelse. Han skulde dø!

Det Første, han gjorde, var at sende afsted en Befaling til at fængsle Cineas og føre ham til Rom for at forhøres.

„Han skal dø denne Gang,“ sagde Nero til Tigellinus. „Jeg vil dog prøve at se, om ikke Døden kan gøres strækkelig selv for ham.“ (Nero.)

Et Besøg hos Fjeldlapperne.

(Af H. Rink.)

[Forfatteren af nedenstaaende Artikel, H. Rink, er en af de bedste Autoriteter i Alt, hvad der angaar Grønland; han har i lang Tid været Inspektør i Grønland og udgav i 1857 et Skrift i 3 Dele: „Grønland, geografisk og statistisk beskrevet,“ om hvilket Gilert Sundt i sin Tid udtalte, at det syntes ham „aldeles monsterværdigt“. Red.]

Jernbanen fra Kristiania til Throndhjem har med Et aabnet forholdsvis let Adgang til Norges høie Fjndland og saaledes ogsaa til den nomadiske Folke-

stamme, som i en udfjendt Fortid maa formodes at have haft stor Udbredelse over de skandinaviske Lande, men som, fortrængt og forfulgt, har trukket sig mere og mere tilbage til fjernere Egne, hvor den uforstyrret kunde fortsætte sin ældgamle Levemaade. Den nævnte Bevægelse er gaaet for sig i Aarhundreder; ikke mindst endnu i vore Dage lader disse Nomader til at blive fortrængte af de fastboende Nybyggere. Den sydligste Gren af de norske Lapper naar, som be-

kjendt, ned til Nærheden af Koros. Jeg besøgte den By tilbøielig i Haab om at møde Lapper og for om muligt at se en Prøve paa den Næringsvei og Levevis, som er fremherskende hos forskjellige Nationer, der bebo det yderste Nord herfra og lige til Behringsstrædet, hvor de afsløses af Eskimoerne, som paa en helt anden Maade tilkæmpe sig Midlerne til Livets Ophold.

I Direktøren for Koros Kobberverk, Hr. Friis, gjenfandt jeg en Bekjendt fra Grønland, hvor han for endel Aar siden reiste i mineralogisk Diemed. Hans Gjæstfrihed og Hjælpsomhed muliggjorde mig en Udflugt til Lappernes Hjem, og jeg er ham saa meget mere Tak skyldig herfor, som jeg selv kun var slet udrustet og nu kun lidet stiftet til at færdes paa Reiser udenfor den sædvanlige Rute i disse Egne. Fra Stationen, som ligger ved det højeste Punkt, Jernbanen naar, har man en god Fjerdingvei til Nurfundsø, og derpaa igjen over denne omtrent 3 Mil mod Ost til en af de yderste Bondegaard, som ligger omkring den. Fra Gaarden fører en meget primitiv Vei, som dog ikke godt kan tilbagelægges uden tilfods eller tilhest, til den yderste Sæter i en Afstand af omtrent 2½ Mil. Her ophører saa al Vei og, som det synes, ogsaa al Udskyfning af Jorden, og her har man da ogsaa kun et kort Stykke gennem tynd og lav Birkeskov op til det Høiland, omtrent 2,500 Fod over Havet, hvor Lapperne færdes med sine Kener. Nogle Hunde, som kom os gjænde imøde, men viste sig meget venlige, var de første Tegns til menneskelig Behyggelse; snart efter kom vi til den første Hytte, hvorpaa fulgte endnu 2 eller 3. Boligerne havde kun Form af Telte, men var forøvrigt dannede af Birkestammer, kegleformet sammenstillede og bedækkede med Grønsvær.

En ganske smal Abning, dækket ved et Forhæng, førte derind. Vi vendte os mod den største af Hytterne og fandt en venlig Modtagelse hos Finnen (som Lapperne kaldes her) Poul Johansen, hans Hustru og øvrige Husfæller. Hytten var vel omtrent 10 Alen lang, 6 Alen bred og i Midten 4 Alen høj. Men da Taget løb straaet ned til Jorden fra Midten af, kunde man kun staa opreist omkring det Baal, som brændte midt paa Gulvet, og som stadig vedligeholdtes, idet Røgen undveg gennem det foroven i Taget dannede Røgful.

Hvad der strax efter Indtrædelsen slog mig, var en vis Orden og Renlighed, som jeg ikke ventede, at Beboerne af et saa snevert Rum kunde overholde. Til Høire var man ifærd med Børnernes Morgentoulette; tre Smaapiger blev netop vaskede fra Hoved til Fodsaal, opreist staaende, med nedslagent Haar; og denne Proces blev foretaget saa grundigt, at den vel medtog en halv Times Tid. Derpaa aabnede Moderen sine Gjemmer, udsøgte nogle af de rene Klædningsstykker, som de var rigt tyldte med, og lod Børnene blive iførte deres røde Vadmelns Kjoler. Gulvet i Hytten dannedes af et Lag tynde Riskviste, som bedækkede Jorden; i hele Omkredsen var det lave Rum inderst under Taget juldækket med Bohave, Sække, Puffer og smaa, i Reglen med Metal beslagne, Kister. Med saadanne Gjenstande til Rygstød og Fodderne ud imod Fjeldet, paa et Leie af Kenskifind og skinnende rene Puder, kunde jeg ikke ønske mig nogen bedre Plads til Hvile og til at iagttage det eiendommelige huslige Liv. Og ikke nok dermed! Værtinden, som sad ved vor Side, havde strax efter vor Ankomst begyndt at ordne et Maaltid for os, som jeg heller ikke kunde ønske mig bedre. Hvorledes hun traf de fornødne Forbe-

redelser, og hvorfra det egentlig kom, er mig endnu ikke ganske klart, thi jeg bemærkede ikke engang, at hun reiste sig op derved. Men vist er det, at hun serverede en stor Træbakke med Kemmel og en anden med tørret Kenfjød og Brød for os, og at senere en aldeles usforlignelig god Kop Kaffe dannede Slutningen.

Ved vor Ankomst om Morgenen saa vi slet intet til Kendsdyr; men henad Formiddagen hørte vi Stoi udenfor og erfør, at Vogterne var isærd med at drive Dyrene hjem, for at de kunde blive melkede. Umiddelbart ved Hytterne fandtes nemlig en Indhegning, dannet af Birkestammer og Grene, hvor man samlede dem i det Viemed. For den, som ikke havde været Vidne til Sligt før, maatte det, som nu foregik, frembyde et høist mærkeligt Syn. Paa en Strækning af et Snees Alen eller saa omtrent var der dannet en Aabning i Indhegningen, gennem hvilken Kenerne dreves ind. Der var sikkert over tusinde Stykker; naar man tænker sig et saadant Antal spredt i Skoven og paa Marken deromkring for at opjage sin Føde, maa man undres over, hvorledes det ved Hjalp af de der-til afrettede Hunde er muligt at saa dem samlet. Det varede alligevel kun kort Tid, inden under Hundenes Gjøen og Vogternes Raaben hele Flo:en var kommen indensfor Indhegningen, som derefter omhyggeligt tilstængtes med løse Stammer og Grene. Bladsen indensfor samme, der selvfolgelig var helt optraadt af de utallige Fodtrin, var ryddet for Træer, med Undtagelse af nogle Stammer, som man havde ladet staa i Midten for at kunne binde Dyrene til dem under Melkningen. Omkring disse Stammer kredsede Dyrene i en tæt Klynge og alle i samme Retning, uden at staa et Øieblik stille. Den besynderlige Uro, der var over dem, tilkjendegav sig ogsaa ved

et kort Brøl eller Brægen, som fra mange hundrede Struber uafbrudt gjeløb gennem hele Flokken. Gik man ind imellem dem, veg de bort det aller-nødvendigste til Side og fortsatte forresten, uden at se sig om, sine Kredslob i den samme tæt sluttede Klynge. Det tog sig især helt forunderligt ud at betragte den Skov af hvide laadne Horn, som ragede frem. Det syntes næsten, som om Hjerdeparten af Dyrene var Hænrener med saadannes mere eller mindre mægtige Taster; men baade Hæn- og Hænrener og de nu vel tre Maaneders gamle Kalve løb mellem hverandre, som det bedst kunde træffe, alle fortsættende den samme urolige Gang.

Efterat Vagterne havde været inde i Hytterne for at forfriske sig, foretoges Melkningen. Jeg var spændt paa at se, hvorledes de kunde saa Dyrene til at staa stille under samme, og jeg blev snart overtydet om, at det heller ikke er nogen let Opgave. Vagterne stille sig omkring Træerne i Midten, og idet de lade Flokken af sig selv passere Revue, holde de Udtig efter de Dyr, som skal melkes. Saa snart Vagteren faar udset sig et saadant, kaster han en Slynge hen over dets Hoved og søger at trække det til sig; og nu begynder en formelig Kamp, under hvilken Kenfoen som oftest undslipper. Men lykkes det den ikke, bliver Kebet ordentlig befæstet omkring Halsen, og den bindes nu med Hovedet saa tæt op til en af de nævnte Stammer, at den ikke kan røre sig af Pletten. Derpaa finder den sig ogsaa taalelig godt i Melkningen, i hvilken alle Tilstedeværende, baade Mænd og Kvinder, deltage, og som de udføre staaende og holdende en liden Træbakke under Yveret. Man kan her med Rette sige, at det er Mængden, som skal gjøre det, nemlig Antallet af Kjorene; thi hver af dem giver, som

det synes, paafaldende lidet. Efter Sigende var Flokken delt mellem flere Ciere; hvorledes da den, der indfangede et Dyr, kunde se, hvem det tilhorte, og at det endnu ikke var melket, forbliver mig en Gaade, i Betragtning af det Mylder, som var i uafbrudt Bevægelse omkring os.

Efterat have tilbragt et Par Timer med Betragtningen af Renene vendte jeg tilbage til Hytten, hvor Bertinden paany serverede Kaffe med Kemmel i. Melken er saa fed som Fløde og derfor ikke vel stiftet til at drikkes for sig af den der til uvante. Da disse Lapper, som indbyrdes talte Lappisk, dog ogsaa forstod og talte Norsk og viste sig at være oplyste og meddelssomme Folk, blev der fort en livlig Samtale hele Tiden, medens vi laa leirede omkring Hyttens Arne. Da min Ledfager omtalte, at jeg havde opholdt mig længe i Grønland, maatte jeg fortælle dem en hel Del om dette Land, hvis Navn er temmelig bekendt her i Norge, og, som det synes, end ikke ganske utjendt blandt Lapperne. Talen faldt da ogsaa ganske naturligt paa Professor Nordenskiöld's Forsøg paa at flytte Lapper til Grønland. Jeg bekræftede, at der sandtes meget Land der, med rigelig Føde for Kendsdyr. Men da de tillige hørte en Beskrivelse af, hvad man i Grønland maa falde Skov, og derhos om Grønlands store Afstand fra Lappernes Hjem, syntes der dog at opstaa overveiende Betænkeligheder hos dem med Hensyn til Planen.

Endnu maa jeg tilføie et Par Ord om Landets Bestaafenhed der omkring og om de nærmeste fastboende Indbyggere. Der sandtes her sumpede Sletter eller Myr, bedækkede med en tyk Pude af Lav og andre lavere Vexter, samt hist og her Vidiebuisse paa istun et Par Aens Hvide, fort sagt aldeles som i

Grønland. Et Par enkelte Steder laader ogsaa endnu (1ste Juli) en liden Snedynge i en styggesuld Kloft, ikke langt fra vor Bei. Men det Overveiende var dog en Birkeskov, som bredte sig baade over Baffer og Dale, og som, skjønt kun lav, mindede om, at man besøgt sig sjernt fra Grønland. Disse smaa imult formede Træer med ranke Stammer og uden Underkov frit staaende med en grøn Skovbund under sig, giver mange Pletter et vist parkagtigt Udseende. Tilfældigvis havde netop nu en Landeplage hjemsogt Skoven i Form af smaa grønne Kaalorme, der bedækkede Træerne i saa uhyre Masser, at de paa nogle Steder helt, paa andre havde afbladet dem, og at man ikke kunde gaa under Træerne uden at blive overjaaet af dem. Jeg ved ikke, om det hidrorte fra den samme Plage i tidligere Aar, at mange Træer laa knækkede og mere eller mindre hensmuldrede, eller om det olenskyldtes forgjængelig'eden i Almindelighed og navnlig tilfældigt bevirkes af de haarde Storme, som skal hjemsoge disse Høider om Vinteren.

Vi kom sluttelig tilbage til Nui suudssoen. Dens Bieder — omkrandsede af Birkeskov afvejlende med grønne Marker, et lavt Baffeland med høiere Lajer i Baggrunden, især henimod dens nære soenste Grændse — gjør et venligt Indtryk. Men besynderligt nok er der dog ogsaa her Noget, som minder om Grønland, nemlig om Ruinerne af dens nordiste Bebyggelse der. Bondegaardene er Bjælleverv paa mere eller mindre høie Underdele af naturlige Siene, som paa en slaaende Maade minder om hine Ruiner. især da der paa nogle af disse Underdele, som danne et Slags Skjældere, findes baade Indgange og tildels endog Vinduesaabninger. Skulde det være tænkeligt, at hine nordiste Ruiner,

ialfsald tildels, kan have været Underdelene til de egentlige Boliger, som i Grønland dog vel maa have haat Mure af Torv formedelst Mangel paa Tømmer? Man kan jo neppe godt forestille sig, at saadanne Stenmure uden betydelig indvendig Beklædning kan have passet i et saa koldt Klima. Men vil vi anstille den nævnte Sammenligning, gjælder det da desuden ogsaa om at tage Synspildningskraften til Hjælp og tænke sig baade Stoven og Menneskenes Boliger en god Del fattigere, end man nu ser dem om Mursundsjøen. Under disse Forudsætninger kan man nok her danne sig et Billede af, hvorledes der kan have seet ud omkring den gamle Østerbygds Fjorde i dens Velmagtsdage. Endnu mere maa man dog trække fra, naar man betragter det Indre af de nævnte nuværende norske Bondegaarde; thi en saadan Sans for Boligernes Forstjønne havde jeg aldrig drømt om at skulle faa at se i disse Egne. Det være nok sagt, at der hos Bonden Ole Adamsen paa Brynsvold, hvor vi overnattede, fandtes to rummelige Værelser, saavidt jeg kunde skjønne alene til Gæster, vel udstyrede med opredte Senge, malede Gulve og gode, gammeldags Mobler. Udhusene med Stald til Kjør og Geder, Melkestue med Kaffelovn, Kjølder o. s. v. svarede

hertil. Tilvisse maatte man undres over, at saadan Velstand kunde bringes ud alene af Kvægavlen paa disse Steder. Men man maa fremfor Alt ikke glemme, hvad nu Jernbanen udretter her, og hvor vanskelig al Samsærfsel med disse Gaarde har været indtil for et Par Aar siden. Saavidt jeg erfarede, dyrkedes der intet Slags Korn i denne Egn, Brod og Bryn maatte altsaa hentes langvejs fra. Vor Bert sagde os ogsaa, at det ligesaa lidt lønede sig at dyrke Poteter, skjønt de vist trives godt. Heller ikke fandtes der Haver, nogle Rhubarberplanter var de eneste Havevæxter, som saaes hist og her. Men frodige, omhyggeligt mod Kvæget indhegnede Græsmarker omgav Gaardene, og forovrigt har Naturen sørget for at forsyne Engene, Kanterne langs Vandlobene og Klippestrænderne med et pragtfuldt Flor af Alp-blomster, som kappes med Birketræerne om at yde den Forstjønne, man ellers skulde have af Haver. Hvad der alligevel efterlader det varigste Indtryk paa den Fremmede, som gjæster disse Egne, er selve deres Beboere. Den Venlighed og Gæstfrihed, jeg mødte, bekræftede tilfulde, hvad man jo saa ofte har hørt den norske Bonde beromt for af Reisende, som færdes omkring paa Landet.

(„Nutiden.“)

Den tydske Mynt.

(Efter det Franske ved E. A. Hagerup.)

Madam Bernippen i Dünkirchen var ingen elstbærdig Kone, og hun havde aldrig Noget at skjende for, snart paa sin Mand og snart paa deres Tjenestepige. Men en Dag var hendes slette Lune dog endnu værre end sædvanlig; thi Bernippen, der havde været i Barnedaab hos

en af deres Slægtninger i Furnes, var blevet noget længere borte, end hun havde ventet, og hvad der var det Allerværste, da han opgjorde sit Regnskab for de Udgifter, Reisen og Fadderstabet havde paadraget ham, fandtes der blandt de Penge, man et eller andetsteds havde

givet ham igjen, en Mynt, som var bleven modtaget for et Tofranksstykke, da det var af samme Størrelse, men som viste sig at være en tydske Penge af daarligt Metal og meget ringe Værd.

Bernippen drev en Kolonialhandel, og Konen var ligesaa stadig at se paa sin Plads i Butiken som Manden; men sjønt hun ellers var ærlig og redelig og ikke vilde bedrage sine Kunder for en eneste Stilling, var hun idag bleven saa opbragt over det Bedrageri, de havde været udsat for, at den Tanke den ene Gang efter den anden opstod hos hende, at hun jo kunde give Pengestykket ud igjen for et Tofranksstykke.

„Vi har faaet det som to Franks, og saa kan det da ikke være saa farligt atter at give det ud som to Franks,“ sagde hun til sig selv, idet hun glemte, at hun for i Forveien havde kaldt den en Tyd og Bedrager, der havde givet hendes Mand det.

Smidlertid varede det temmelig længe, inden hun fik Anledning til at udføre sit Forsæt, da de Folk, der kom for at købe, var af det Slags, som ser nøie efter paa hver Stilling; men henimod Middag indfandt der sig en gammel Mand. Han gik med noget usikre Skridt, støttede sig paa en Stof, som han holdt i den ene Haand, medens han i den anden holdt en Snor, fastgjort ved Halsbaandet paa en liden hvid Buddelhund, som høert Dieblik vendte Hovedet om for at se til sin Herre. Det var dog ikke den gamle Mand, som førte Hunden; men det var denne, som var Weiviser; thi den samme Mand var blind. Han var ingen Tigger, men var velklædt og havde et rødt Baand i Anaphullet, og hans hvide Haar var omhyggelig ordnet, saa man kunde se, at en kvindelig Haand vaagede over hans Paaklædning.

„Hvorledes staar det til med Helbredet, Fader Rosendael?“ spurgte Bernippen, „og Konduktor, er den fremdeles tro og paalidelig? Og hvorledes har Katrine det, har hun Arbeide nok? Men hvad er det saa, De vil have idag?“

„Et Pund Kaffe og et Pund Sukker vilde jeg gjerne have,“ svarede den Blinde. „Med min Helbred gaar det godt, og Katrine mangler ikke Arbeide, naar det blot blev lidt bedre betalt. Dog maa vi ikke klage, naar vi ikke savne det Nødvendige. Er De ikke ogsaa her, Madame Bernippen, og vil De modtage disse fem Franks og beholde deraf, hvad jeg skylder?“

Medens Kjøbmanden veiede og indpakkede Varerne, sølte hans Kone sig forvirret og urolig. Her var jo en god Leilighed til at blive af med den tydske Penge; den var i Størrelse aldeles som et Tofranksstykke, og Fader Rosendael vilde uden Mistanke tage imod den. Men — — narre en Blind — naa, hvad gjør saa det, han giver den til en Anden, og det har han ingen Skade af. Desuden er han slet ikke saa fattig, da han har faaet Wreslegionens Kors, han har jo en Pension, og hans Datterdatter fortjener Meget med at stoppe Kniplinger — —

Videre kom hun ikke i sine Betragtninger, Pakkerne var overleverede til Fader Rosendael, som stak dem ned i sine Lommer, hun maatte give ham igjen paa hans Femfranksstykke, og — det blev da den tydske Penge. Den Blinde modtog den, jagde Farvel, kaldte paa Konduktor og forlod Butiken; men sjønt der efterhaanden kom mange Folk ind og der blev solgt for mange Penge, blev dog hendes Pande bestandig mørkere og mørkere, og selv den muntreste Spøg af Kunderne kunde ikke frentløfte noget Smil paa hendes Læber.

Smidlertid gif den Blinde langsomt henad Gaden, og næsten alle de Folk, han mødte, kjendte ham og tilraabte ham et venligt Goddag, som han besvarede med at lægge Haanden paa Huen. Til sidst gif han ind i en Butik, hvis Eierinde, Madame Blaes, i den venligste Tone spurgte til Katrine: „Mange Tak, Katrine lever vel,” svarede han, „hun har bedet mig faa hos Dem Kniplingstraad efter denne Probe og et Brev Snaale af samme Finhed som den, der staar i Papiret her.“

Madame Blaes udsøgte Traad og Naale til ham og sagde derpaa: „De behøver ikke at betale det nu, Katrine kan altid give mig Pengene en anden Gang.“

„Nu, nu, jeg har Penge med,” sagde den Gamle fornøiet; „det er vel dengamle Pris? Vil De give mig igjen paa dette Lofrankstykke?“

„To Franks — nei, dette er ikke nogen fransk Mynt, der er saa meget Kobber i den, at den er ganske gul. Hvem kan have betalt Deres Datterdatter med den? Det er stegt gjort.“

„En falf Penge!” raabte han overrasket og forstræffet, og i en labere Tone tilføiede han: „Det stakkels Barn betror mig de Penge, hun saa snart fortjener, og saa lader jeg dem stjæle fra mig. Har da de Menneſker intet Hjerte, at de kan benytte sig af min Ulykke for at bedrage mig. Min kjære Katrine vil vistnok bare sige: 'Bryd dig ikke derom, Bedstefader, det skal vi snart faa igjen;' men saa vil hun atter sidde oppe om Natten for at erstatte det Tabte.“

Den gamle Mand taug; men to store Taarer trillede fra de blinde Dine ned af hans furede Kinder. En ung, fornem Dame var strax efter ham traadt ind i Butiken og havde været Vidne til den hele Scene; hun nærmede sig nu

Oldingen og sagde: „Jeg kjender denne Mynt og giver Dem gjerne to Franks for den, da jeg med Lethed kan faa veplet den uden at lide noget Tab deraf.“

„Mange, mange Tak,” sagde Fader Rosendael fornøiet, da Damen idetmindste for Diebliffet havde naaet sin Hensigt at faa ham til at tro, at det virkelig var Myntens Værdi, hun betalte ham, — senere kom han rigtignok ved nøiere at tænke over Sagen til en anden Mening.

„De gjør mig derved en stor Tjeneste,” vedblev han, „det skar mig i Hjertet, naar jeg tænkte paa, at min Datterdatter for min Skyld skulde miste sine Penge. Men nu maa jeg skynde mig hjem, ellers bliver hun bange for mig. Kom Konduktor.“ Men det var forgæves, at han boiede sig ned og ledte efter Konduktor. Hunden havde fundet Opholdet noget langt, den havde igjennem den aabne Butikdør seet et Par andre Hunde paa Gaden, med hvem den mente, det kunde være fornøieligt at gjøre nærmere Bekjendtskab. og med dem havde den moret sig saa godt, at den vilde følge dem et lidet Stykke paa deres Hjemvei, og nu var den aldeles forsvunden.

Fader Rosendael var i en slem Forlegenhed; han var ikke vant til at gaalene og frngtede for at tage feil af Veien og forstrække Katrine, hvis han blev længere borte; men den unge Dame kom ham atter igjen tilhjælp.

„Deres Hund kommer ikke,” sagde hun muntert, „saa maa de lade mig faa Lov til at træde i dens Sted. Giv mig Deres Arm og sig mig hvor De bor, saa følger jeg Dem hjem.“

„Nei, nei, det gaar umuligt an — De er altfor god.“

„So vist gaar det an — jeg vil have min Billie. Huff paa, at Deres Datter-

datter vil ængste sig, og derfor maa vi slynde os. Hvorhen er det, vi skal gaa?"

„Til No. 20 i Kirkegaden, siden De nu endelig vil det; men jeg skammer mig over at gjøre Dem saa megen Uleilighed.“

Det er slet ingen Uleilighed, herfra til Kirkegaden er det ikke langt.“

Og den unge Fru S., der aldrig betænkte sig, naar hun havde Leilighed til at gjøre en god Gjerning, fulgte nu den blinde Olding, som i Begyndelsen var en Smule forlegen, da han hørte hendes Silkefjole rasle ved Siden af sig; dog forsvandt denne Forlegenhed snart, da hun saa venlig og hjertelig talte med ham, og inden de naaede No. 20 i Kirkegaden, havde han fortalt hende hele sin Historie, hvorledes han levede dels af den Pension, hvortil hans Orden berettigede ham, og dels af sin Datterdatters Arbeide. At Katrine ikke vilde være Snylige, fordi hun da maatte forlade sin Bedstefader en saa stor Del af Dagen, at det nu var hendes Bestjæftigelse at stoppe Kniplinger, at han og den unge Pige tilbragte hele Dagen sammen uden at kjede sig — hun med sit Arbeide, han med sin Tobakspibe. Han fortalte hende Historier fra Krigen, og hun sang for ham med sin klare Stemme. Den fremmede Dame kunde ikke blive træt af at høre paa ham og vilde heller ikke forlade ham ved Foden af Trappen, men fulgte med lige op til Kvistkammeret, hvor Katrine modtog dem, forlegen over det uventede Besøg.

Fru S. undersøgte den unge Piges Arbeide og saa, at hun havde bragt det til en sjelden Fuldkommenhed i den vanskelige Kunst at stoppe fine, ægte Kniplinger saaledes, at man ikke engang kunde opdage, hvor de havde været istykket.

„Hvormeget betaler man Dem for

dette Arbeide, De har der?“ spurgte hun.

„Det kan jeg endnu ikke sige, fordi det saa nylig er paabegyndt; men jeg beregner, hvormange Timer jeg bruger, og derefter bestemmer jeg Prisen. Undertiden kan det synes dyrt, og saa maa jeg finde mig i at saa mindre; men dersom man blot vidste, hvor lang Tid der behøves til at stoppe et ganske lidet Hul, saa betænkte man sig vist paa at prutte med mig. Det vilde sikkert ogsaa være bedre for mig, om jeg kunde saa Kniplingerne lige fra de Damer, hvem de tilhøre; men de leverer dem til en Kjøbmand, som ogsaa vil have sine Procenter, og derfor faar jeg saa meget mindre. Zundlertid har jeg Intet at klage over; thi Gud har givet mig gode Dine og holdt sin Haand over mig, saa jeg endnu aldrig har været syg. Bedstefader og jeg har derfor altid haadt, hvad vi behøvede.“

„Det kan være godt nok,“ svarede Fru S.; „men De burde tjene mere. Se her paa dette Halsflør, som jeg havde tænkt at sende til Paris for at saa istandsat, vil De nu paatage dem det? Man har forlangt tyve Franks af mig derfor.“

Katrine undersøgte Kniplingsfløret meget nøie.

„Der er her ikke Arbeide for tyve Franks,“ sagde hun, „slet ikke for mere end ti til tolv og vil De lade det tilbage her, skal De ikke behøve at sende det til Paris.“

„Vi skal nok se hverandre igjen,“ sagde Fru S., idet hun tog Afsked, „baade jeg selv og flere af mine Bekjendte har Kniplinger, som vel trænge til at tages under Behandling af Dem — men Prisen vil jeg selv bestemme.“

Medens Katrine fulgte den venlige Dame ud til Trappen, gned den blinde

Bedstefader fornoiet sine Hænder og tænkte ved sig selv: „Det ser ud til, at den fremmede Mynt vil bringe os Lykke, og det mente vel ikke Madam Vernippen, da hun gav mig den. Jeg ved godt, at det var hende, jeg fik den af; men jeg har ikke villet sige det, for ikke at skaffe hendes brave Mand Ubehagelighed — desuden har jeg ogsaa altid troet om hende selv, at hun var ærlig og redelig.

Det var gylde Dromme, der denne Nat drømtes i de smaa Kvistkamre.

Men ogsaa i Kjøbmand Vernippens Hus var der foregaaet en Forandring. Hvad var det vel, som gjorde, at Husmoderen standsede saa hurtigt, hvergang hun, som før, vilde begynde at sjiende? Hvad var det, som gjorde hende saa venlig, ja næsten ydmyg ligeoverfor Andre, medens hun selv saa nedslaaet og bedrøvet ud? Vernippen kunde ikke begribe det, og den lille Tjenestepige, som saa ofte forgjæves havde forsøgt paa at gjøre sin Madmoder tilpas, begreb det lige-saa lidet.

Jungen anede, at det var den fremmede Mynt, som thngede saa haardt paa hendes Samvittighed, — at det var hendes første Bedrageri, som gjorde hende saa skamfuld og ydmyg. Hun havde dog ikke Mod til at opsjage den Blinde og gjøre sin Uret god igjen; men da han ikke mere indfandt sig i Butiken, spurgte hun gjentagne Gange sin Mand, om han ikke havde seet ham.

Vernippen blev derfor meget fornoiet, da han en Dag mødte Fader Rosendael paa Gaden, og styndte sig strax hen til ham og spurgte om Marsagen til, at de ikke i saa lang Tid havde seet ham. Men den Blinde undgik at besvare dette Spørgsmaal, idet han bad ham fortælle, hvorledes han og hans Kone havde havt siden de sidst talte sammen.

„Jeg forstaaer ikke, hvad der feiler min Kone,“ sagde Kjøbmanden; „De ved, at hun ofte kunde være lidt hidsig, men nu gaar hun omkring saa stille og bleg og er altid blid og venlig. Sidste Gang, jeg hørte hestige Ord af hende, var, da jeg kom hjem fra en Barmedaab i Furnes og havde faaet en tydsk Mynt, der saa godt som intet Værd har, istedetfor et Lofrankstykke. Fra den Dag er Forandringen foregaaet, og jeg er bange for, at hun bærer paa en alvorlig Sygdom.

Fader Rosendaels Træk oplaredes mærkelig. „Jeg vil følge med Dem hjem,“ sagde han, „og paa Veien skal jeg fortælle Dem om det Held, der har truffet mig og min Datterdatter. En rig Dame har givet hende Arbejde, som hun betaler meget godt, og desuden har hun anbefalet hende til andre Damer, saa at Katrine nu har mere Arbejde, end hun selv kan udføre, hvorfor hun har kunnet overtage det mindst vanskelige. Hun tjener nu saa meget, at hun hver Uge kan lægge en god Spareffilling tilside.“

Madame Vernippen stiftede Farve, da hun saa den gamle Soldat træde ind; men da hendes Mand gik ud for at hente en Flaske M til kam, traadte hun hastig nærmere og sagde stammende, idet hun lod et Lofrankstykke glide ned i hans Haand: „De har ikke været her — siden jeg ved en Feiltagelse — kom til at give Dem — en Mynt — som ikke gjælder her — —“

„Var det ved en Feiltagelse?“ spurgte den Blinde.

Hun saa op paa ham — der var et saa mildt og tilgivende Udtryk i hans Ansigt, at hun ikke mere formaadede at komme med Udflugter, men med bitre Angerstaarer udbrød: „Nei, nei, det var ingen Feiltagelse. Det var en skam-

melig Handling, jeg gjorde mig skyldig i; men dersom De vidste, hvor ulykkelig jeg har været i disse to Maaneder, saa tror jeg nok, De vilde tilgive mig."

"Jeg har let for at tilgive Dem, svarede han bevæget; „thi saa naadig har

Gud styret det, at det Onde, De gjorde mig, netop blev til mit Bedste, og altid vil jeg takke og prise Herren for den Dag, paa hvilken jeg modtog den værdiløse Nønt." (,,For Ungd.“)

Kuranstalten Heimdal.

(Af H. S. i Kr.aniabladet „Dagens Nyheder“.)

Det er om et Besøg hos Bestyreren af denne Anstalt, om mine Jagttagelser og Indtryk, jeg i det Følgende skal fortælle.

Til en Begyndelse maa det være mig tilladt at bemærke, at jeg i enkelte Ting ikke sympathiserer med Totalisternes Virksomhed, eller rettere med de Former, hvorunder den fremtræder. Specielt har jeg aldrig kunnet forsones mig med det teatraleste Væsen, som kommer til syne i deres Møder. Gamle og Unge stiger op og „vidner“, fortæller rædselsfulde Historier baade om sig selv og Andre, og har man været rigtig bundet under Brændevinsdjevlelsens Nag, bliver man selvfølgelig nu, naar man har kastet det af, saa meget ypperligere, — selv om dette ikke ligefrem siges.

Der er en Mangel paa aandelig Blusefærdighed, en Art Parisisme heri, som det for den gode Sags Skyld kunde være heldigt, om der blev raadet Bod paa. Dette vil uden Tvivl ogsaa efterhaanden ske, eftersom den medicinske Videnskab mere og mere træder i Totalistens Tjeneste og med sine, i al sin nøgne Torhed veltalende, Afsløringer fordriver Drdgyderiet og de frøgtelige, nervevækkende Historier, hvoraf i Særdeleshed engelske og amerikanske Blade og Trak-

tater er opfyldte, fra Afholdsagens Katheder og Literatur.*)

At der skal Mere til end Ord alene, har ogsaa dens bedste Venner for længe siden indset. Navnlig gjælder dette, hvor Taleren er om at frelse gamle Drantere, helbrede dem fra deres Last og dens Følger, og atter gjøre dem til nyttige Samfundsmedlemmer. Og her, hvor den bramfrie, nidkjære Gjerning træder i Talemaadernes Sted, maa Enhver, hvad enten han selv er Totalafholdsmænd eller ikke, af fuldt Hjerte sympathisere med deres Virksomhed. I sine Kuranstalter for Driftfærdige blive de til Læger, der række syge Medmenneffer

*) Forfatteren sigter vistnok til Good Templar-Ordenen, som nu for Tiden optræder meget virksomt og „i fuld Uniform“ i Norge. Man bør ikke glemme, at de „nervevækkende Historier“ desværre ogsaa findes som sandfærdige Beretninger i Aviserne. Englænderne og Amerikanerne har endnu ikke, saavidt os bekjendt, fremstillet Driftfærdigheds forsærdelige Virkninger i Skuespil paa Theateret; men det har man gjort i Paris. — En Kuranstalt af samme Slags som den ovenfor omtalte findes ogsaa her i Amerika, nemlig i Nærheden af New York, formentlig paa Long Island.
Red.

Haanden til Helbredelse og Oprensning.

Af slige Kuranstalter har der i Udlandet, i Særbeleshed i England og Tyskland, allerede længe eksisteret mange. Den Anstalt, som nærmest er taget til Mønster for Anordningen ved Heimdal, findes i Rintorf, en liden By i Nærheden af Düsseldorf. Forøvrigt følger man nu — efterat have eksperimenteret en Del frem og tilbage — overalt i Hovedsagen de samme hygieiniske Principer, og ved at berette om den Behandlingsmaade, som bruges paa Heimdal, vil jeg forsaa vidt i Hovedsagen ogsaa have stildret de øvrige Kuranstalter af samme Art.

Da vi kom derud, jeg og min Reisesælle, hvis personlige Besjendtskab med Bestyreren jeg vistnok kan talke for, at jeg i det Hele taget blev modtaget, da det ellers gjælder som Regel at holde Anstalten lukket for Fremmedes Gine, — fandt vi tre, fire Herrer — alle Patienter — ifærd med at spille Kroket paa en aaben Plæn udenfor Huset. Vi traadte imidlertid hurtigt ind og blev i Entreen modtagne af Bestyreren, Hr. P. Flood. Han kom os med stor Hjertelighed imøde og førte os gennem et mindre Værelse, hvor et Par af Patienterne slysselsatte sig med Træskjæretarbejde, ind i den store, venlige Dagligstue. Der lod Pianomusik derfra; den ophørte oieblikkelig, da vi kom frem i Døren, og en yngre Herre reiste sig fra Pianoet og gik strax efter ud.

„Ogsaa en af vore Patienter“, bemærkede Bestyreren, „en dygtig ung Mand, og forhøventlig snart helbredet.“

Det Hele gjorde, allerede fra min første Indtrædelse, et tillidsvækkende, behageligt Indtryk paa mig. Ikke mindst bidrog hertil Bestyrerens egen, paa samme Tid stærke og myndige, og dog saa hjertelige og vindende Personlighed.

Skal jeg i faa Ord give hans Karakteristik vil jeg sige, at hans Væsen er halvt en Læges, halvt en Sjøleførgers, forenet i en preussisk Husarofficers Skikkelse.

Sammenligningen kan lyde lidt underlig, men de, som kjende ham, vil uden Tvivl forstaa den, og — tænker man sig en Smule om — er det netop en saadan Personlighed, som kræves for at fylde ud i og magte en Opgave, som den, der er paalagt Bestyreren af en Kuranstalt for Driftfældige.

Det er nemlig en ganske overordentlig vanskelig Opgave. Denne Mand skal ved sin Nærværelse, sin personlige Auctoritet holde maaste op til et Snes vogne Mænd af forskjellige Samfundsklasser ikke alene i Ordens- og Lydhedsforhold overfor ham selv, men ogsaa i et indbyrdes Fordrageligheds- og Venstabsforhold. Og vi maa erindre, at alle disse Mennesker i større eller ringere Grad er syge, svækkede saabel paa Legeme som paa Karakter og Villie, at Flere til en Begyndelse delirerer (): er forstyrrede i Hovedet, og at der i det Hele taget for hver Enkelt gjerne er en eller anden speciel Abnormitet (): Uregelmæssighed) at tage i Beregning.

Det er derfor ogsaa en uafviselig Nødvendighed ved disse Anstalter, at Patienterne fra sin Indtrædelse den hele Tid, de opholde sig ved Anstalten, gjøre sig selv aldeles umyndige. For at blive optaget, kræves da for det Første en skriftlig Erklæring fra Patientens egen Haand, om at dette sker frivilligt, efter hans eget, personlige Ønske. Dernæst maa han afgive Erklæring om, at han i alle Punkter vil føie sig efter Anstaltens Love, hvoriblandt den, at vise Bestyreren en absolut Lydhed i Alt, hvad denne siger og befaler ham, særlig indskærpes og vedtages. Det kan synes at være haarde Betingelser for vogne

Wænd, men tænker man en Smule paa, under hvilke Forhold disse „døgne Wænd“ afgive dette Løfte, og hvor umuligt det ellers vilde være at vedligeholde den nødvendige Orden, vil man indrømme, at det ikke kan være anderledes.

Ved Heimdal er Frivillighedsprincippet stærkt præciseret. Der er dem, som iore imod det, idet man som Argument benytter, at Drankeren, naar han engang lykkelig er helbredet, selv vil være den Første til at takke for, at man har lagt ham derind, om det ogsaa dengang skede mod hans Villie. Derved vilde imidlertid, som Forsvarerne af Frivillighedsprincippet meget rigtigt — efter min Mening — fremhæve, Forholdet indenfor Anstalten blive i væsentlig Grad forandret i Retning mod, hvad det er ved disse andre „Tvangsinstitutioner“, det gjensidige Tillidsforhold mellem Bestyrer og Patienter vilde være borte, og — man maa vel erindre, at det i Særdeleshed er Folk af de dannede Klasser, som besøge disse Anstalter — det endelige Resultat vilde blive, at man ingen Patienter fik.

I den Samtale, som meget hurtigt udspandt sig mellem os og Bestyreren om Forholdene ved Kuranstalten, var et af de Spørgsmaal, jeg først kom med, om absolut Afholdenhed fra alle Spirituosa begyndte strax ved Patientens Ankomst. Jeg supponerede, at den bratte Overgang kunde virke for voldsomt paa Enkelte.

„Der har tidligere været eksperimenteret adskillig hermed“, svarede Bestyreren mig. „Deres Antagelse har havt sine Forsvarere ogsaa mellem Lægerne, men man er dog nu almindeligvis kommen til det Resultat, at den gradvise Afvænnelse, som man i Overensstemmelse med denne Theori har benyttet, kun tjener til at vanskeliggjøre den fuldstændige Helbredelse og hale den ud. Saalænge

Patienten faar smage, om det saa bare er en eneste Draabe, Spirituosa, nærer den hos ham Lysten til mere og Hængen til den gamle Last og fylder ham med Uvillie mod den nye, uvante Levemaade, som forøvrigt paatvinges ham. Desuden har den Frygt, man nærede for, at det pludselige Totalafhold skulde ryste den svækkede Organisme for stærkt, vist sig temmelig ugrundet. Ganske vist hænder det af og til, at Patienten, naar han har været her et Par Dage, og sælgelig har maattet undvære sine sædvanlige „Opstivere“, angribes af Delirium. Denne er imidlertid sædvanligvis af en lettere Art end den, som indtræder paa Grund af fortsat overstadig Drik; man har desuden gjort den Sagttagelse, at alle de Patienter, hos hvilke Delirium indtræder, allerede i Forveien har været saa stærkt disponerede for Sygdommen, at den ved fortsat Drik om ikke lang Tid alligevel skulde være indtraadt, og da altsaa i stærkere og mere livsfarlig Form. Paa Heimdal har der mellem det Snes Patienter, den allerede nu siden sin Oprettelse kan opvise, kun indtraadt et Dødsfald, og det forøvrigt under Forhold, som gjorde, at Patienten i ethvert Tilfælde ikke stod til at redde.

Hos saagodt som alle Patienter indtræder der ved den pludselige Forandring i Livsvaner en stærk fysisk og aandelig Svækkelse. Sagen er simpelthen den, at den gamle Dranker i Ordets egentlige Forstand er u d h u n g r e t. Hans Fordøjelsesorganer er ved den stadige Drik ødelagte, ligeledes hans Appetit, og nu, naar de sædvanlige Excitamenta mangle i ham, slygter dermed ogsaa det falske Stin af Styrke og Livskraft, og han falder sammen som det marvløse Skelet, han i Virkeligheden er. Herfra er det, Kuren ved Anstalten tager sit Udgangspunkt. Den Syge — thi i

denne Tid er Patienten fuldstændig sng — kan da blive liggende et Par Uger tilfængs, og foruden en eller anden Medicin, som for Tilfældet muligvis forordnes ham, uafsladelig leve paa stærk Bouillon (2: klar Kjødsuppe). Det er umaadelige Kvantiteter Bouillon, som fortæres ved disse Kuranstalter. I Regelen kommer han paa denne Maade meget hurtigt til Kræfter og kan snart begynde den regelmæssige Dagsorden, hvorefter Livet derude forøvrig er indrettet.

Ved Heimdal staa Patienterne om Sommeren op Kl. 6, om Vinteren 7 om Morgenen. De vasker sig alle med koldt Vand over hele Legemet, klæde sig paa og gaa ned i Spisestuen, hvor de nyde Melk og Hvedebrød. Derpaa samles de til Andagt, hvorpaa de sysselsætte sig med Læsning og andet Arbejde til Kl. 9, paa hvilken Tid de i Fællesskab indtage Frokosten. Timerne herfra til Middag saavel som Eftermiddagen er alle inddelte til bestemte Syssler efter den Enkeltets Lyst og Anlæg. Man læser, studerer, musicerer, underviser hverandre tildels; om Sommeren færdes man naturligvis saameget som muligt ude, spiller Krollet og Bold, bader sig, arbejder i Haven o. s. v. — kort sagt, Alt er indrettet paa at virke oplivende og adspredende paa Patienten. Middagsmaaltidet indtages omtrent Kl. halv 2. Det maa altid være godt og kraftigt, — ligesom i det Hele taget kraftig Kost er en af Hovedreglerne ved disse Anstalter. Til Maaden drikkes Melk eller Vand, og Is (om Sommeren), og heraf kan mange af Patienterne fortære betydelige Kvantiteter.

Denne sunde og kraftige Levemaade viser hurtigt sin Indflydelse paa Patienterne. I Regelen tage de i Særdeleshed i de første Maanedre betydelig til i

Vægt, faa ny Livskraft og dermed ogsaa Arbejdsløst og nyt Livsmod. Den Herre, med hvem jeg aflagde mit Besøg paa Heimdal, havde været der for et Aars Tid tilbage lige efter Anstaltens Aabning. Da var der netop ankommet en ny Patient samme Dag, og saa elendigt et Ydre, hvorpaa Drukkenstabslasten i stærkere Grad havde sat sit Stempel end denne Patients, kunde han neppe tænke sig. Da han nu atter mødte ham, var det saavidt, han kunde kjende ham igjen. Han saa nu en stærk, robust Karl, straalende af Sundhed og Livskraft. Vedkommende Patient stod forresten i Begreb med at forlade Heimdal og havde endog saa foretaget en Tur „paa Prøve“ til Udlandet, hvor han havde nogle Afmærker at ordne, — en Prøve, som var løbet af paa den heldigst mulige Maade.

Dette er nemlig et meget vanffeligt Punkt: — at afgjøre om en Patient er helbredet eller ikke. Til en Begyndelse holdes han jo under den strengest mulige Opsigt. Han maa Intet foretage sig, intetsteds gaa hen uden dertil for hver Gang at have indhentet Bestyrerens specielle Tilladelse. Jeg blev saaledes selv Vidne til, hvorledes en gammel Herre gik hen og bad om Lov til „at maatte gaa en Tur nedover Veien“. Patienterne maa i visse Henseender ligefrem blive Børn paanyt. Men dette er ogsaa — i Særdeleshed i Begyndelsen — yderst nødvendigt, da uden denne Disciplin og Kontrol mangfoldige Fristelser til Omgaelse af Anstaltens Regler vilde indfinde sig og bringe Forvirring og Ugreie i det Hele. Naar imidlertid Patienten endelig er naaet saa langt, at han baade er fysisk rekonstitueret og føler sig befriet fra sin forrige Last, vil han gjerne strax ud i den Tro, at al Fare nu er forbi. Erfaringen har imidlertid lært, at den yderste Forsigtighed

er nødvendig paa dette Punkt. Efterat den nye legemlige og sjælelige Sundhedstilstand er indtraadt, behøves der nemlig endnu gjerne en Tid, forat han ligesom kan voxe i denne Tilværelsesform, tilegne sig den og gaa helt ind i den. Venes der ikke Patienten Tid hertil, er et Tilbagefald til den gamle Laft meget almindeligt, og han er da næsten ikke at hjælpe mere. Ved Heimdal bindes Patienten kontraktmæssig for et halvt Aar; den sædvanlige Opholdstid er dog sjelden under et Aar.

Heimdal har endnu ingen den selv tilhørende Bygning. Hr. Flood har midlertidig leiet Hovedbygningen med tilhørende Have paa Gaarden Kvase paa Fæløen ved Moss. Han har desuden sikret sig Udgang til at benytte en Del af Eiendommens Jordbrug. Kuranstalten er imidlertid allerede nu saa oversfyldt, at det vel ikke vil vare længe, før der maa tænkes paa en anden Ordning.

At flytte den fra dens nuværende Plads synes mig ikke tilraadeligt. Den eier nemlig saamange Fordele, at man

skal have vanskeligt for at opdage et andet Sted, hvor de i lige Grad findes samlede. Man har her paa Fæløen en frodig Skovvegetation og Beliggenhed lige ved den aabne Kristianiafjord. Endvidere er man her afsides nok fra den almindelige Færdsel til ikke at generes af nysgjerrige Naboer og Fremmede, paa samme Tid som man er i letvindt Kommunikation med Jernbane og Dampskib. Men skal der være Haab om, at Anstalten kan beholde sin nuværende Plads, kan dette sandsynligvis alene ske gennem at kjøbe ind en Eiendom derude og derpaa opføre en større Bygning. Her forekommer det mig, at Staten snart burde træde støttende til; thi sjelden har et Foretagende ved sine egne Resultater vist sig saa nødvendigt og tidsmæssigt som dette. Vi skylder Alle Hr. Flood stor Tak for den Ojersning, han her har begyndt, og som visse- lig fortjener al den Tilslutning og Understøttelse, som det staar i vor Magt at yde den.

Prof. Nordenfjølde's Toget til Østkysten af Grønland.

Efter Stockholms Dagblad meddeles Hovedtrækkene af Reisen:

Efterat Nordenfjöld i Frederiksdal havde taget den herrnhutiske Missionær Brobbek ombord, for at han skulde tjene som Toll blandt Østgrønlanderne, gjorde „Sofia“ et Forsøg paa gennem Sundene Nord for Kap Farvel, navnlig Ikel- og Sternsalsundet, at trænge frem til Østkysten, men forgjæves. Det samme Resultat havde et Forsøg paa langs Kysten at naa Syd om Kap Farvel, og Expeditionen maatte derfor gaa

til Havs for langs den ydre Isrand at trænge Nord paa. Den 1ste September om Formiddagen saa det ud, som om der kunde naaes Land paa 61 Gr. 19' N.Br., men næsten helt inde under Ky- sten stødte „Sofia“ paa svær Is og maatte vende om. En Landgang i Baade vilde dog have været mulig, og Isbæltet viste sig gennemgaaende langt smalere nu end i Juni Maaned; mange Steder saaes isfrie Bugter helt ind under Kysten. Et Forsøg der gjordes den 2den September, havde dog samme

Uheldige Udfald som det tidligere, og da den følgende Dag havde Snethkning, Forsattes Reisen udenfor Isen. Den 4de September om Morgenen stod „Sofia“ op mod Kap Dan, og da Nordenstiöld paa Grund af den fremspringende Oddde antog, at Isen her var mindre sammenpakked, stod Skibet ind i Isen for at naa Østten. Isen var svær Havis, men ikke skræmt op i Torosser eller sammenpresset, og den laa aldeles stille. Med Strøm vilde Seiladsen gjennem det 2 a 3 Kvartals brede Isbælte have været forbunden med megen Fare, og var den flere Aen og flere Is kommen i Drift, vilde „Sofia“ snart være blevet knust. Ved Synet af denne Is forstod man „Hansa“s Undergang 1869. „Sofia“ baskede Skodserne tilside, de 3 norske Fangstmænd holdt sig til fra Mastekurven, og Kl. 1½ om Eftermiddagen antræde Skibet i en liden Bøl paa 65 Gr. 40' nordlig Brede. Alle skyndte sig i Land, men da der fra Østten iagttoges en isfri Fjord længe og nordpaa, søgte „Sofia“ en sikker Ankerplads i denne, beskyttet imod al Isdrift. Nordenstiöld forblev ved Kap Dan i næppe et Dogn, og der kunde selvfølgelig kun gjøres småa Udflugter. Kjellström kartlagde Fjorden, der gjordes botaniske og andre videnskabelige Ekspeditioner, der saaes Fodspor af Mennester i Strandlandet, men de traf ingen Indfødte. Is sit første Telegram omtaler Nordenstiöld Fund af Ruiner fra den nordiske Bebyggelse, en Meddelelse, der har vakt megen Opsigt herhjemme, men desværre synes den uden tilstrækkelig Hjemmel. Man har endt kun en Stenvarde paa en Bjergtop, hvilken ikke kunde antages opført af Eskimoer. Mon den da ikke skulde hidvære fra de gamle Nordmænds Tid? Har Nordenstiöld ikke andre Besværgninger at støtte sig til, er der i arkæologisk Henseende Intet opnaaet ved Togtet,

og den gamle Theori om Østbygdens Belliggenhed staar uanfægtet. Derimod fandtes flere Eskimoruiner. Landet var mere snefrit end længere Syd paa, men der saaes ingen egentlig Trævæxt, og Dvergbirken vorede krybende som paa Spitzbergen. Den 6te September mellem 12 og 1 Middag stod „Sofia“ atter ud af Isen og kom i den største Fare. Den maatte bane sig Vej ved stadige Stød. Isen maatte skydes bort med Baadshager for at holde Skruen fri, „Skibet knager i alle Sammenføjninger, Dampkedelen rystes og trykkes, og Maskineriet gaar istaa af sig selv.“ Men i næste Dieblit er „Sofia“ i isfrit Vand og frelst. En noget stærkere Presning, og det havde delt „Hansa“s Skjæbne. Den 6te gjordes endnu et andet Forsøg paa at naa Land paa 66 Grader 6' N.Br., hvor Bjergene vare aldeles snefrie; men Is spærrede Udgangen, og da Expeditionen kun var forsynet med Kul til et Par Dage, vilde Nordenstiöld ikke risikere en ny Isseilads, men satte Kursen mod Kentsjøv. Korrespondenten mener, at et passende Skib de fleste Aar i Efter sommeren vil kunne ankre op under Ostgrønlands Kyst, medens det derimod ikke er sandsynligt, at der vil findes en isfri Kyststrende indenfor Drivisen. Dette stemmer fuldstændig med Graahs Jagtagelser og er flere Gange paa det eftertrykkeligste blevet fremhævet fra dansk Side, senest af Kaptein Mourier. („Mgbl.“)

[Anm. I det vi henviser til Side 300 i forrige Bind af „For Hjemmet“, hvor Læserne foreløbig gjordes bekendte med Nordenstiöld's Grønlandstogt, skal vi bemærke, at den Graah, som er nævnt i Slutten af ovenstaaende Stykke, er en dansk Marineofficer, som i 1823—24 og atter i 1828—31 berejste og kartlagde den sydøstlige Kyst af Grønland; han naaede frem til den 65de Grad nordlig Brede. „For Hjemmet“s Red.]

Blandinger. — Nytt og Gammelt.

Java og Ischia. En af vore amerikanske Decorah-Nuiver har fra „Atlanta (Georgia) Constitution“ optaget en Notits, ifølge hvilken Tabet af Menneſkeliv ved Jordskjælvet paa Ischia (den 28de Juli d. A.) er angivet til 4,500. og ved de vulkaanske Udbrud paa Java og andre Steder omkring Sundaſtrædet (Søndag den 26de August) til 100,000. Disse Tal er vistnok meget for store. Ifølge de officielle Oplysninger var Tabet paa Ischia 2,443, og en Telegraf-Meddelelse i September fra Haag til danske Blade angiver Tabet af Menneſkeliv ved Katastrofen i Sundaſtrædet eller ved Java til 75,000.

En Forenede Staters „Farmers Congress“ er bestemt til at træde sammen i Louisville, Ky., den 5te December førstkommende.

Nye Principer i den preussiske Hær. I en Korrespondence fra Berlin til dansk „Nationaltidende“ skrives: For kort Tid siden overraskede „Militairisches Wochenblatt“ sine Læsere med den Opdagelse, at der endnu manglede Meget i Henseende til de europæiske Hærs Fuldendelse. Bladet, der har sit Blik rettet mod alle Verdenshjørner, og hvis Medarbeidere ere valgte blandt de mest erfarne Fagmænd, ser en ny Fiende reise sig mod de store Hærmasser og disses Kampmaade. Det undersøger Spørgsmaalene, hvorfor Englænderne ikke kunde udrette Noget mod de sydafrikaanske Boer, og hvorfor Russerne have lidt saa mange smaa Nederlag under Kampen mod Turkomanerne. Som et tredie Exempel kunde de Vanskeligheder anføres, som Frankmændene til deres Forundring have maattet kæmpe med i Tunis og Algier. De Folkestammer, som i disse

tre Tilfælde have modt Europæerne, have ingenlunde kunnet maale sig med disse i Henseende til gode, sikre og langt-rækkende Skydevaaben, de have ikke været inderexercerede, og deres bevæbnede Skarer ere bleve opbudte i Skynsømhed. Men de have alligevel vist, at de kunne holde Stand, og hvad man ellers har betragtet som deres Svaghed, er megetmere et Fortrin ved dem. De kæmpe i adspredte Hobe, ved hvilken Kampmaade den Enkeltes Tapperhed og Udholdenhed bliver Hovedsagen. Da de undgaa at optræde i kompakte Masser, gjøre de europæiske Genærer og Kanoner forholdsvis mindre Virkning paa dem. De preussiske Militærforfattere komme derfor til det Resultat, at man kan lære Noget af Asiaterne og Afrikanerne. Under et eventuelt Felttog vil man derfor se Tydskerne kæmpe i en Formation, der ikke saameget tilstræber et heldigt Udfald gennem Masseangreb som gennem de enkelte og mindste Hærleds Bevægelighed. I flere Aar eller rettere siden Slaget ved Sedan er den preussiske Hærs Uddannelse gaaet i den Retning. Kampene ved Gravelotte og Sedan vare afgjørende, men de krævede uhyre Dfere, og man vil nu arbeide hen til at opnaa de største Resultater med det mindst mulige Antal Dfere. Hvad Uvelserne angaar, saa lægges der ikke mere den største Hovedvægt paa de store Manøvrer; disse ere kun prægtige Stueſpil, som opføres for de fremmede Staters Militærbesuldmægtigede. Det egentlige Arbeide undrager sig de militære Diplomaters Blikke; det udføres i Kasernegaardene og paa de smaa Exercerpladse. Den tyſke Underofficer er nu noget ganske Andet, end han var for 10 Aar siden.

Han er ikke mere den grove Exercer-mester, der massimæssig dresferer et Dusin Bondefarke, men han er en intelligent Gentleman, Chef for en liden intelligent Skare, der i Nødsstilsælde forstaar at operere paa egen Haand. Med Kapteinen i Spidsen for Kompagniet forholder det sig paa tilsvarende Vis; han er en Feltherre, som styrer et af indsigtsfulde Lemmer bestaaende Legeme. Hvad man fremfor Alt bibringer Soldaten, er Bevidstheden om, at det Heles Seir afhænger af hans Aand. Herved vækker man den Enkeltes Interesse for Krigskunsten; man gjør hver Soldat til en Tekniker, som opmærksom følger Experimentets Forløb. I Løbet af 10 Aar er der derfor ogsaa foretaget et betydeligt Omslag saavel i Underofficersskolerne som i Kadetskolerne, og den, der vil aabne Dine og Dren, kan ikke være blind for, at Rigsregjeringen siden det franske Felttog utrættelig har arbejdet hen til at indgyde Hæren en ny Aand, som nu nærmer sig sin Modenhed og længes efter at kunne vise sig i Pragis. Jo mere Rigsdagen opløses og splittes i Fraktioner, desto mere styrkes Rigs-hærens Enhed, og man kan derfor sige, at medens det borgerlige Element svækkes, voxer det militære i Kraft, men slige Situationer falder man krigeriske, og Thronfølgeren vil forefinde en Hær, som forlanger at marchere.

For young men to remember. That clothes don't make the man.

That if they once get in debt they may never get out of it.

That parting the hair in the middle brings on softening of the brain.

That to deal honorably with all men they begin with their washer-woman.

That they need something more substantial than cigars, kid gloves, and a cane to start housekeeping with.

That they can't reckon on their father's fortune to bring them through life. Fortunes are slippery things—better have something besides to fall back on.

That a girl who decks herself in the latest things out and parades in the street while her mother does the washing, isn't worth wasting much love on.

That a fellow who deliberately proposes matrimony to a girl when he can't support himself, is either a first-class fraud or a fool—unless he marries for money and becomes her hired man.

(The Agents Herald.)

Violinisten Ludvig Spøhr fortalte: „Medens der holdtes Prover paa mit Oratorium, tog jeg hver Dag min lille Datter, som dengang var 8 Aar, med mig derhen. Jeg lagde Mærke til, at Barnet sad ganske roligt og uberørt indtil Slutningsaktsen, som var en Fuge; naar vi kom til den, blev der Liv i hendes Dine, og hun horte efter med spændt Opmærksomhed. Jeg drog deraf den Slutning, at hun havde særlige Anlæg for den seriøse Musik, og jeg begyndte at udforske hende i saa Henseende: „Nei langtfra, Papa“, sagde den Lille, „men jeg ved jo, at naar det Stykke er ude, saa gaar vi hjem og spiser Middag.“

Af et Reisebrev fra Italien til „Berg. Adrs.“ hidsettes: Det kan i mange Henseender være baade smukt og storartet at fare over Brennerpasset, og navnlig er Jernbanen et virkelig Stærkerk. Men jeg kan dog ikke tro Andet, end at denne Alpeovergang ikke kan taale

nogen Sammenligning med Schweizerpaskjene, ligesom jeg skal paavise mangfoldige Steder hjemme i Norge, som ere ganske anderledes storartede. Hvad de Bansteligheder angaar, som have stillet sig i Veien for denne berømte Bane, ligesom for den nye Gisfelabane, som jeg besor fra Salzburg til Innsbrück, da maa jeg ogsaa tilstaa, at den Udgang, som jeg ved et flygtigt Blik havde til at anstille en Sammenligning mellem disse og dem, som frembyder sig hjemme i Norge, har givet mig en stor Agtelse for vore Jernbaneingeniører. Disse sydlige Bjergbaner bygges i det Hele taget under langt gunstigere Forhold end vore, og efter at have seet Brennerbanen og Gisfelabanen tør jeg sige, at et Anlæg, som Banen mellem Kristiania og Drammen, i teknisk Henseende er et Meesterwerk. Ved Brennerbanen anføres det som en stor Ting, at der er sytten Tunneller. Da mine Medpassagerer under Farten udbredte sig over, hvor storartet dette var, fortalte jeg dem om de Bansteligheder, vi havde at bekjempe, og fremhævede navnlig det storartede Anlæg, som det fattige Norge har sat i Gang som en Begyndelse til den Bane, der skal forene dets to største Byer. Da jeg beskrev, hvordan Forholdene stille sig langs Østerrfjorden, bleve de meget forbausede, og jeg er ikke utilbøielig til at antage, at de betragtede Skildringen af

Bergens Stifts Natur som meget overdreven. Troede de mig, maa de ialfald have faaet Agtelse for de Mænd, som udføre disse Arbejder.

Beans dyrkes i en betydelig Maalestof i forskjellige Syd-Stater; saaledes siges der f. Ex., at Virginia i Aar har avlet meget over 2 Millioner Bushels, Tennessee $\frac{1}{4}$ Million Bushels, og Nord Carolina 135,000 Bushels. Denne Plante blev først indført fra Afrika, og gaar under forskjellige Navne her i Landet; paa disse Kanter hedder Nodderne dog udelukkende „Beans“. Nu har man fundet ud at gjøre en ny Handelsvare ud af dem. Kærnen males til Mel, og dette skal være fortrinligt, hvad Smag angaar, og for Helbreden særdeles fundt. Det paastaes, at det nye Produkt snart vil blive bragt i Markedet.

(„Dannevirke“.)

Laurvits Bøgestov er af Kammerherre Treschow paa Friso tilbudt den norske Stat uden Vederlag, mod at Staten forpligter sig til at søge denne i Norge enestaaende Stov vedligeholdt, og mod at Laurvits Kommune faar Ret til at anvende Stoven som Park ligesom nu. Stoven er værdsat for 40,000 Kroner og har en Udstrækning af 3000 Acre*.)

(„Mgbl.“)

*) Et Acre Jord er 10 Acre. Red.

Gaader og Opgaver.

No. 236.

Det Første spidtes til forneden,
 Det Andet sort som Natten er;
 Det Tredie lig Ufhyldigheden
 Den hvide Farve oftest bær.

Men naar det Første i det Andet
 Sig paa det Tredie lader se,
 Og Alt tilbørligt bliver blandet,
 Ret mærkelige Ting kan se.

(Eft. Bjørns „Børneven“.)

„For Hjemmet“ i 1884.

Femtende Aargang.

„For Hjemmet“, et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning, vil med Aaret 1884 begynde sin 15de Aargang. Det vil, som før, udkomme med et Hefte paa 2 Ark i Omflag 2 Gange om Maanedens (15de og 30te) til en Pris af \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Det anbefaler sig fremdeles paa det Bedste til kristelige Familiefædre og velartede Ungdom af begge Kjøen som et Blad, der i kristelig Aand søger at bringe interessant Underholdning og Belærelse ved et omhyggeligt Udvalg af ældre og nyere Literatur.

Præmier for Forstudsbetaling.

Udgiveren maa fastholde, at „For Hjemmet“ er sin Subskriptionspris værd og tør ikke love at fortsætte med at give Præmier. Imidlertid vil han endnu ved dette Aarskrifte som „Tak“ for Forstudsbetaling give dem, som fra nu af og indtil 31te Januar 1884 indsende sine \$2.00 i Forstud for 1884 (efter i Tilfælde at have opgjort alle gamle Restancer) Valget mellem følgende Skrifter:

To Søstre, Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“ 1876);

Den augsburgske Bekjendelse (tilligemed Kirkens 3 Hovedsymboler);

En Skolelærer efter Herrens Hjerte, Fortælling af Fries;

Luthers lille Katekisme paa Engelsk.

☞ For at faa Præmien maa man inden 31te Januar 1884 gjøre op alle Restancer til „For Hjemmet“ og betale \$2.00 i Forstud for 1884.

Præmierne sendes dette Aar uden Ekstraporto. Hvis Abonnementet ikke nævner, hvilket af Præmiekrifterne han vil have, bliver en af de nævnte Fortællinger sendt.

☞ 7 forudbetalte Exemplarer af „For Hjemmet“ for 1884 sendes for \$12.00.

Klubagenter faa 1 Exemplar frit af 7 og en Præmie for hvert Exemplar.

☞ Man bør aldrig sende Penge i løse Breve, men bruge Money-Order, Draft paa Chicago eller registreret Brev.

☞ Præmiebøger kan ogsaa sendes til Norge og Danmark for Abonnenter der.

Ødet alle „For Hjemmet“s Venner og Behynderere herved hjertelig takkes for enhver ydet Hjælp med Raad eller Daad, fremkommer herigjennem ogsaa en venlig Anmodning til Alle om, efter Tid og Leilighed, at gjøre ovenstaaende Betingelser bekjendte og gjøre sit Bedste for, at „For Hjemmet“ ikke alene maa kunne beholde de Abonnenter, det nu for Tiden har, men ogsaa i betydeligere Møn udvide sin Læsekræds, hvorved det vilde faa mere Kræfter og gjøre mere Gavn.

Adresse:

R. Thronsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Indhold: Helenas Familie. — Et Besøg hos Fjeldblapperne. — Den tydske Mynt. — Kuranstalten Heimdal. — Prof. Nordenfjelds Togt til Østhyten af Grønland. — Blandinger - Nytt og Gammelt. — Gaader og Opgaver. — „For Hjemmet“ i 1884.

R. F. Gibson,
JUSTICE OF THE PEACE,
INSURANCE, COLLECTING AGENT, REAL ESTATE.

Office in Adams Block, Winnabago St., DECORAH, IOWA.

G. R. WILLETT,
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEYS AT LAW,
DECORAH, — — — — — IOWA.

Hans Johnsen,
SADLMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidstler etc.,
forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Ruder, Søleringe etc.
Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,
DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Høge og Kaffelovne samt
Kobber- og Blisvarer, Gaardsredstaber og Værktøi, Bygningsmaterialier,
saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.
Kobber- og Blisvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

E. CUTLER ATTORNEY AT LAW & General Insurance Agent.
Office in Adams Block. DECORAH, IOWA.

Ældre Bind af "For Hjemmet" (18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.)
sendes portofrit for regulær Pris.

J. T. RELF,
PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fløiels-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc.
Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Kunstner, Hr. Eugene Austin. Afslæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerhs Drugstore,
Decorah, Iowa.

Nabringer

af Hvede og Rug, Honningkager, grovt og fint Rug- og Hvedebrød m. m. anbefales fra

Hansen & Hutchinsons Damp-Bageri.

Water Street, Decorah, Iowa.

☞ Norske Stenrøtter bages efter Bestilling.

99 CENT STORE 99

Det smukkeste Udvalg af Galanteri-Varer i Decorah, passende til Bryllups- og Høitidspræsentier og en elegant Samling af sølvpleterede Varer forefindes altid. Her er ogsaa det rette Sted til at kjøbe Stamhbøger (Autographs), Photograph-Albums, Bæser, Toilet-Gjenstande, Lamper, Speile og musikalske Instrumenter. Billed-Kammer leveres efter Bestilling.

Agentur for Crown Sewing Machine.

A. N. Vance, Water St., Decorah, Ia.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillor de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Tæt ved Post Office, Decorah, Iowa.

Land til Salgs.

Undertegnede har til Salgs 40 Acres Land beliggende i Pleasant Township, Winnesheit County. Det sælges paa moderate Betingelser enten for Kontant eller paa Henstand, der kan lempes efter Kjøberens Ønske.

G. B. Johnson,

Office i Adams Block, Decorah, Iowa.

Afhandlinger og Fortællinger.

Billedhugger Thordvaldsen og hans Kunst, de afskriftede Udgravninger og det gamle Testamente, de udmærkede Fortællinger Skovli-Tierne og Marie samt meget andet interessant Læsestof (6 Hefter af „For Sjæmmet“) sendes portofrit for 50 Cents.

Adresse: R. Thordsen,

Box 1014, Decorah, Iowa.

Decorah Business College

tilhyder et omfattende praktisk Kursus for \$25.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars - Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til Bestyreren

JOHN R. SLACK.

Iver Larsen
følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
i Brødrene Gullifsons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah - - Iowa.

Vi kan tilraade vore Læsere
at handle hos

BEN BEAR,
respektabel Klædehandler,

DECORAH, - - - - - IOWA.

☛ Varerne ere just, hvad de udgives for, Priserne saa lave som muligt.

[14. 24.]

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA,

Alle Slags Möbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Li-
dens billigste Priser. Reparationer udføres.

Ligkister hæves paa Lager. Begravelser besørages.

To Søstre, original Fortælling fra en norsk Fjeldbygd, (4 Hef-
ter af „For Hjemmet“) samt to ældgamle Sange
fornyeede („Lolotalvise“ og „den gyldne ABC“) sendes portofrit for 30
Cents; Fortællingen alene for 25 Cts., Sangene alene for 10 Cts.

Adresse: R. Thronstjen, Box 1014, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH IOWA**

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alleslags Kjøretøier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Berksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaneder) og for en Termin i Forhold. Koft billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Insription feilsfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret D^hrr. J. W. Hoy, Thorvald Ropsland, D. G. Arnesen og M. W. Ridder.

E. P. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedfæstet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Insription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen.

S. O. WILSON, MERCHANT TAILOR,

Verksted tværs over for *Woolen Factory Store,*

DECORAH, - - - - - IOWA.

Et smukt Udvalg af Tøier til Klædninger just modtaget. Alt Arbeide garanteres.